Ազգ
Azg
armenian daily

Յուլիս 30 Ուրբաթ 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 144 (395)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Բողոք

Բարոնուհի Քոկսի դիմումը

Երեկ բրիտանական խորհրդարանի լորդերի պալատի խոսնակ Քերոլայն Քոկսը դիմում է հղել ԵԱՀԽ-ի ղեկավարությանը եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին: Ինչպես հաղորդում է Սնարքի թղթակիցը Լոնդոնից, դիմումում մասնավորապես ասվում է, որ Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի կողմից վերջերս ծավալված հակահայկական քարոզչությունը սադրիչ նպատակներ է հետապնդում, այն է՝ համաշխարհային հասարակական կարծիքը տրամադրել գոյատեւման պայքար մղող արցախցիների դեմ եւ Հայաստանի Հանրապետությունը ներքաշել հակամարտության մեջ: Փաստաթղթում նշվում է, որ անհերքելի ապացույցներ կան հայերի Գետաշեն, Մարտունաշեն, Էրքեջ, Բուզլուխ, Մանաշիդ եւ այլ բնակեցված վայրերից բռնի տեղահանման մասին: Ստեղծված իրավիճակում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի ձեռնարկած ընդունված ամեն մի որոշում հղի է վտանգավոր հետեւանքներով: Բարոնուհի Քոկսը համարում է, որ մինչ որոշում ընդունելն անհրաժեշտ է տեղում ուսումնասիրել իրավիճակը եւ հաշվի առնել մեծաթիվ հանգամանքներ:

Սնարք

ՄԱԿ

Ապահովութեան խորհուրդը կը քննէ Պաքուի պահանջը

ՄԱԿ-ի մօտ Ատրպէյճանի դեսպան Հասան Հասանով երեքշաբթի օր, Յուլիս 22-ին, Ապահովութեան խորհուրդի արտակարգ նիստ պահանջած ըլլալով, Խորհուրդը անպաշտօն խորհրդակցական նիստ գումարեց նոյն օր, կէսօրէ ետք ժամը 4-ին: Չորեքշաբթի ժողովը շարունակուեցաւ ամբողջ օր, որպէս պաշտօնական նիստ, առանց որոշում մը առնելու: Կը սպասուի, որ հինգշաբթի որոշում մը տրուի, հաւանաբար Արցախը դատապարտող: Ոմանք կը կարծեն, որ որոշումը կրնայ աւելի «զիջումնային» ըլլալ: Բացի Ապահովութեան խորհուրդի անդամներէն, ժողովին կրնան մասնակցիլ Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի դեսպանները: Կապի մէջ մտնելով ՄԱԿ-ի մօտ ՀՀ դեսպան Ալեքսանդր Արզումանեանի հետ, որ նոր վերադարձեր էր ՄԱԿ-ի կեդրոնատեղիէն, իմացանք, թէ հինգշաբթի գիշեր կրնայ որոշում մը առնուիլ:

ՌԱԿ Բոստոնի գրասենյակ

Դրամական

ՌՈՒԲԼՈՒ ԳՈՏՈՒՄ ՄՆԱԼԸ ԴԵՌԵՎՍ ՔՆՆԱՐԿՎՈՒՄ Է

Հայաստանի Գերագույն խորհրդի եւ կառավարության նախագահությունների համատեղ նիստում քննարկվեց դրամաշրջանառության ոլորտում ստեղծված իրավիճակը: Քննարկված հարցերի բնույթին ծանոթանալու նպատակով դիմեցինք ՀՀ ԳԽ տնտեսական քննությունների եւ տնտեսության զարգացման հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ռուբեն Թորոսյանին: Նա նշեց, որ նախագահության նիստում քննարկվել է ազգային դրամանիշի ներդրման հարցը, բայց վարչապետի տված լրատվությունից հետո պարզվել է, որ կառավարությունն առայժմ չի ցանկանում դուրս գալ ռուբլու գոտուց, քանի որ պատրաստ չենք հայկական դրամանիշի ներդրմանը: Իհարկե, Ռուբեն Թորոսյանի կարծիքով, ավելի ճիշտ կլիներ, երբ Հայաստանն արդեն պատրաստ լիներ դրան, եւ Ռուսաստանի կողմից անցկացված դրամափոխանակության ժամանակ անմիջապես ընդուներ նոր դրամ: Հիմա, քանի որ տնտեսությունը նույնպես պատրաստ չէ, սխալ կլինի, քանի որ մեզ համար կստեղծենք արհեստական շրջափակում:

Այժմ գնահատելու երկու տարբերակ կա. կամ տնտեսական ծրագիրը, որը իրականացվում էր հանդարտորեն, պայմանագրեր էին կնքվում Ռուսաստանի հետ, եւ հավաստիացումներ էին տրվում, թե դրանք կկատարվեն, ուղղակի ձախողվել է, կամ էլ Ռուսաստանը կոպիտ ասած խաբել է մեզ:

Մյուս կողմից հարցն ունի նաեւ քաղաքական երանգ, քանի որ Ռուսաստանի բանկի հայտարարությունը ցույց է տալիս, որ մենք խիստ կախվածության մեջ ենք գտնվում: Այժմ, ինչ կառավարություն էլ լինի, ինչ վարչապետ էլ լինի, պետք է ստեղծված պայմաններում այնպես անել, որպեսզի ռուբլու գոտում մնալու հարվածը մեղմ տանենք: Այդ առթիվ վարչապետը նաեւ տեղեկացրել է, թե Ռուսաստանի եւ Հայաստանի բանկերի համատեղ հայտարարությունից հետո պետք է նոր պայմանագիր ստորագրվի, որի համաձայն ոչ միայն պետք է հին դրամները փոխարինվեն նորերով, այլեւ Հայաստանի բնակիչներն ու կազմակերպությունները պետք է օգտվեն այն նույն իրավունքներից, որոնք կան նաեւ Ռուսաստանում: Այժմ հարցը դեռեւս պետք է քննարկվի կառավարությունում եւ Գերագույն խորհրդի նախագահությունում, իսկ մինչ այդ շուտափույթ կնդունվի երկկողմ նոր պայմանագիր:

Ա. Հ.

Պատերազմ

Հրադադարը երկարաձգվել է եւս 7 օրով

Մարտակերտի շրջանում Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ ներկայացուցիչների չորեքշաբթի տեղի ունեցած հանդիպման ընթացքում պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել հուլիսի 25-ի 00:00-ից հայտարարված հրադադարը երկարաձգել եւս 7 օրով: Այդ մասին ԻՖ-ին հայտնել է Հայաստանում ԼՂՀ-ի ներկայացուցիչ Մանվել Սարգսյանը: Այդ ընթացքում, Սարգսյանի խոսքերով, կողմերը պետք է պայմանավորվեն բարձր մակարդակով հանդիպման մասին:

Սարգսյանը նաեւ հայտնել է, որ չորեքշաբթի ադրբեջանցիները խախտել են հրադադարի մասին պայմանագիրը: Հուլիսի 28-ի առավոտյան Ֆիզուլիի կողմից նրանք հարձակում են սկսել Հադրութի շրջանի Էդիլու գյուղի ուղղությամբ: Մ. Սարգսյանը նշել է, որ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարի պաշտոնակատար Սաֆար Աբիեւի խոսքերով, նա տեղյակ չէր պատրաստվող հարձակման մասին, քանի որ ոչ բոլոր ադրբեջանական զինված ստորաբաժանումներն են իր վերահսկողության ներքո:

ԻՖ

Հրետակոծվեցին Կոռնիձոր գյուղի դիրքերը

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Փաստորեն դեռեւս հուլիսի 24-ին սկսված զինադադարը պահպանվում էր: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության տվյալներով հուլիսի լույս 29-ի գիշերը Ադրբեջանի Ղուբաթլիի շրջանի տարածքից Գրադ կայանքներից հրետակոծվել են Գորիսի շրջանի Կոռնիձոր գյուղի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: Երեկվա ընթացքում իրադրությունը հայ-ադրբեջանական սահմանում համեմատաբար հանգիստ է եղել:

«Ազգ»

Մի՞թե

Չվերահսկվող կազմավորումներ ադրբեջանական բանակո՞ւմ

Ինչպես արդեն հաղորդվել է, հուլիսի 28-ի առավոտյան խախտելով զինադադարի համաձայնությունը, ադրբեջանական բանակի կազմավորումները հրետակոծել են ԼՂՀ Հադրութի շրջանի Էդիլլու գյուղը: Ինչպես Նոյյան տապանի թղթակցին հայտնեց Հայաստանում ԼՂՀ լիազոր ներկայացուցիչ Մանվել Սարգսյանը, այդ գնդակոծման հետեւանքով գյուղում զոհվել է 6 մարդ: Հուլիս 28-ի երեկոյան Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ-ի լիազոր ներկայացուցիչների հանդիպման ժամանակ ղարաբաղյան պատվիրակությունը ադրբեջանական կողմին նշել է զինադադարի այդ խախտումը: Ընդունելով խախտման փաստը, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարի պաշտոնակատար Ալիեւը հայտարարեց, որ դրա համար պատասխանատու են «ադրբեջանական չվերահսկվող զինված կազմավորումները»: Սակայն Մանվել Սարգսյանը կասկած հայտնեց այն առնչությամբ, թե հիշյալ դեպքերը տեղի են ունեցել առանց Ադրբեջանի իշխանությունների գիտության: Դրա հաստատումն այն փաստն է, որ Ադրբեջանի զանգվածային լրատվության միջոցներում արդեն փորձեր են արվում նսեմացնելու կայացած հանդիպման նշանակությունը եւ նույնիսկ կասկածի տակ առնելու դրա մասնակիցների լիազորությունները:

ՆՏ

Հարաբերություններ

Սիրիան պատրաստ համագործակցելու

Երեկ Սիրիայում Հայաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Դավիթ Հովհաննիսյանը վերադառնալով Դամասկոսից, հանդիպեց լրագրողների հետ եւ ծանոթացրեց անցած ութ ամիսների ընթացքում դեսպանատան կատարած աշխատանքներին: Սկզբնական շրջանում եղել են դժվարություններ, սակայն տեղի հայ համայնքի եւ Սիրիայի Արաբական Հանրապետության կառավարության աջակցությամբ շատ հարցեր լուծում են ստացել:

«Հայաստանի հեղինակությունը Սիրիայում բավականին մեծ է» - ասաց հավատարմատարը եւ որպես օրինակ նշեց, որ Հայաստանի դեսպանատան բացման օրը հրավիրված ճաշկերույթին մասնակցել են Դամասկոսում հավատարմագրված 54 դեսպաններից 44-ը: Այժմ նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում, որպեսզի երկու երկրների միջեւ կնքվեն տնտեսական, քաղաքական, մշակութային ու գիտական 5 համաձայնագիր:

Հավատարմատարի ասելով, հատկապես մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում սիրիական մասնավոր սեկտորի ներկայացուցիչները, որոնք հաճախակի են այցելում հայկական դեսպանատուն եւ հետաքրքրվում տնտեսական կապեր հաստատելու հնարավորություններով: Կառավարական մակարդակով նույնպես բոլոր ջանքերը ուղղված են տնտեսական եւ առեւտրական ոլորտների զարգացմանը: Անդրադառնալով այն հարցին, թե Սիրիայում ինչպես են վերաբերում ղարաբաղյան խնդրին, պրն. Հովհաննիսյանը պատասխանեց, որ վերջերս Սիրիայի խորհրդարանում երկրի արտգործնախարարը ներկայացնելով պաշտոնական տեսակետը, նշել է, թե ղարաբաղյան հակամարտությունը պետք է լուծվի երկկողմ բանակցությունների միջոցով: Թե կոնկրետ, որ երկու կողմերին նկատի ունեն Սիրիայում՝ Հայաստան-Ադրբեջա՞ն, թե Ղարաբաղ-Ադրբեջան, հավատարմատարի ասելով դրանք չեն նշվել:

Ա. Հ.

Լիբանան

Ռաբինը շարունակում է սպառնալ

Լիբանանյան կառավարության համաձայն, ռմբակոծումների 5-րդ օրվա տվյալներով Հարավային Լիբանանի 800 հազար ազգաբնակչությունից շուրջ կես միլիոնն արդեն հեռացել է իր բնակավայրերից, մինչ սպանվածների թիվը մոտենում է 200-ի, իսկ վիրավորներինը՝ 500-ի: Այնուհանդերձ, Իսրայելի վարչապետ Ռաբինը երեկ դարձյալ սպառնաց, թե շարունակվելու են ռմբակոծությունները, քանի որ, ասաց, Իսրայելը դեռեւս չի հասել իր նպատակին, չեն զսպվել Հըզբոլլահի զինյալները: Վերջիններս հենց ռմբակոծվող շրջաններից, երեկ 2 հրթիռ արձակեցին Իսրայելի ուղղությամբ, մինչ իսրայելական ռադիոն հայտարարում էր, թե այդ գիշեր, երեկ Լիբանանի հարավային շրջանները օդանավային նոր հարձակման են ենթարկվելու: Վերջապես, Մ. Նահանգները երեկ, նախորդ օրն Իսրայելի վայրագությունները դատապարտող առաջին հայտարարությունից հետո խորհրդատվական բնույթի շփման մեջ մտնելով լիբանանյան իշխանությունների հետ, հայտարարեց, թե հրադադար է հաստատվելու կողմերի միջեւ, ինչը ավելի ուշ հերքվեց Ռաբինի բանբերի կողմից:

Բոսնիայի ղեկավարները կոչ արեցին հրադադարի

Ժնեւից, որտեղ երրորդ օրն է շարունակվում են բանակցությունները, Բոսնիայում հակամարտ երեք կողմերի ղեկավարների միջեւ, հրադադարի միացյալ կոչ արվեց կռվող կողմերին: Սերբ Կարաջիչը, խորվաթ Բոբանը եւ իսլամ Իզեթբեգովիչը իրենց զինված ուժերի հրամանատարներից պահանջեցին այսօր իսկ հանդիպել Սարաեւոյում եւ հրադադար հաստատել: Դիտորդների կարծիքով, բանակցություններում որոշ առաջադիմություն արձանագրվել է արդեն, հատկապես ինչ վերաբերում է Բոսնիայում եռակողմ «թույլ» կոնֆեդերացիա ստեղծելուն: Թեեւ ուրիշների կարծիքով, գլխավոր հաջողությունը բանակցությունների շարունակումն է: Սերբերը երեկ շարունակեցին իսլամական Բրեզկա բնակավայրի ռմբակոծումը, իսկ Նախագահ Քլինթոնը սպառնաց օդուժ օգտագործել նրանց դեմ:

Ամերիկյան նոր հրթիռներ Իրաքի վրա

Երեկ, վերջին պահին իմացանք, թե Պարսից ծոցում գտնվող Մ. Նահանգների ռազմանավերից հրթիռակոծվել են իրաքյան երկու հրթիռակայանները, որոնցում ՄԱԿ-ի տեսուչներ սարքեր տեղադրելու կապակցությամբ իրաքյան կողմը համաձայնություն տվել էր արդեն:

Հայ սպան սպանում է դասալիք որդուն եւ կնոջը: «Ռուսիկա» ռուսական մամուլի դայջեստի հաղորդած տվյալների համաձայն, Հայաստանի ազգային անվտանգության վարչության սպաներից մեկը, որի անունը թերթը չի հրապարակել, վերջերս Օդեսայում 6 փամփուշտով սպանել է իր որդուն եւ կնոջը: Ձերբակալվելով տեղի ոստիկանության կողմից, նա քննիչներին բացատրել է գործած արարքի դրդապատճառը՝ որդին դասալիք է եղել հայկական բանակից եւ մոր հետ փախուստ տվել Օդեսա, որտեղ նրանց գտել է արժանապատվությունը վիրավորված հայրը:

AIS

Պաշտոնական

Հայաստան-Մադագասկար դիվանագիտական հարաբերություններ

Հայաստանի եւ Մադագասկարի միջեւ նոտաների փոխանակմամբ հաստատվեցին դիվանագիտական հարաբերություններ: Այդ մասին մեզ հայտնեցին ՀՀ ԱԳՆ մամուլի ծառայությունից: Հիշեցնենք, որ երկու երկրների մայրաքաղաքները՝ Երեւանն ու Անտանանարիվուն տարիներ շարունակ եղբայրացած քաղաքներ են հանդիսացել: Նաեւ հաղորդվեց, թե Հայաստանը հույս ունի, որ քաղաքական կապերի ամրապնդմանն ուղղված այս քայլը նոր ուժով կհաղորդի երկու երկրների ժողովուրդների ավանդական բարեկամության եւ համագործակցության ընթացքին:

«Ազգ»

ՌԱԿ

Ընդունեցին Լեհաստանի ներկայացուցիչներին

Երեկ հետմիջօրեին ՀՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակ այցելեցին Ռուսաստանում Լեհաստանի դեսպանության լիազոր մինիստր-խորհրդական՝ դոկտ. Վիկտոր Ռոսը եւ առաջին քարտուղար Մեչիսլավ Չուդեքը, որոնք Հայաստանում են գտնվում տնտեսական եւ քաղաքական շրջանակներին ծանոթանալու եւ իրենց երկրի դեսպանի առաջիկա այցը նախապատրաստելու նպատակով: Ընդունվելով ՀՌԱԿ հանրապետական վարչության ատենապետ Ռ. Միրզախանյանի, փոխատենապետ Կ. Կոստանդյանի եւ անդամ Հ. Ավետիքյանի կողմից, հյուրերը հետաքրքրվեցին Հայաստանի ներկայիս տնտեսական-քաղաքական կացության նկատմամբ կուսակցության տեսակետներով եւ դիրքորոշումներով: Փոխադարձաբար, ՌԱԿ-ի ներկայացուցիչները հարցումներ տվեցին Լեհաստանում քաղաքական կազմակերպությունների վիճակի, նախագահ-ընդդիմություն հարաբերությունների եւ հատկապես դեպի ազատական շուկա անցման ընթացքում Լեհաստանի դիմագրաված դժվարությունների մասին: Կողմերը անհրաժեշտ համարեցին նոր մակարդակի բարձրացնել հայ-լեհ տնտեսական, մշակութային եւ քաղաքական դարավոր հարաբերությունները: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Այց Գյումրի եւ Սպիտակ

Յուլիսի 28-ին Գյումրի եւ Սպիտակ այցելեց Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը։

Գյումրիում եւ Սպիտակում ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետը հանդիպումներ ունեցավ կուսակցության տեղի ակումբների վարչականների հետ, այցելեց ՀԲԸ Միության միջոցներով կառուցված սանատորիան, զրույցներ ունեցավ Գյումրիի քաղխորհրդի նախագահ Լեւոն Աղաջանյանի եւ Սպիտակի շրջխորհրդի գործկոմի նախագահ Պավել Ասատրյանի հետ։ Զրույցների ընթացքում քննարկվեցին աղետի գոտում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը, ինչպես նաեւ ՀԲԸ Միության եւ Հայ առաքելական եկեղեցու միջոցներով աղետի գոտում հումանիտար օգնության բաշխմանն առնչվող հարցեր։ ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետին ընկերակցում էր ՀԲԸՄ Երեւանի գրասենյակի տնօրեն Աշոտ Ղազարյանը, որը տեղում ծանոթացավ մարդասիրական օգնության բաշխման ընթացքին։ ■

Կադրային եւ ոչ կադրային քաղխորհրդի գործկոմում

Երքաղխորհրդի գործկոմի հուլիսի 28-ին կայացած նիստում, ինչպես տեղեկացանք քաղխորհրդի լրատվության կենտրոնից, ի թիվս այլ հարցերի քննարկվեցին նաեւ կադրային հարցեր։ Գործկոմը քաղխորհրդի ջերմային տնտեսության ձեռնարկության տնօրեն հաստատեց Յուրի Թուխիկյանին, բարեկարգման եւ հասարակ կառույցների մեջ պատասխանատու՝ Վլադիմիր Ղազարյանին, կանաչապատման վարչության մեջ պատասխանատու՝ Արթուր Սահակյանին, սոցիալ-տնտեսական զարգացման վարչության մեջ տեղակալ՝ Աստղիկ Նահապետյանին։

Լուրջ քննարկման ու բանավեճերի թեմա դարձան «Երեւան քաղաքում շահագործվող շենքերի վերակառուցման եւ կցակառույցների շինարարության ի րականացման միջոցառումների մասին», ինչպես նաեւ «Քաղաքացիների կողմից ինքնակամ կառուցված տունը կամ օրինական տան ինքնակամ կառուցված մասը օրինական ճանաչելու կարգը հաստատելու մասին» հարցերը։ Ի վերջո որոշվեց որոշման նախագծերը վերադարձնել վերամշակման։

Առանձին խոսակցություն ծավալվեց «Երքաղխորհրդի հանձնաժողովի կողմից կենդանաբանական այգում կատարված ուսումնասիրությունների մասին» հարցի շուրջ։ Նշվեց, որ ներկա պայմաններում կենդանաբանական այգում որոշակի աշխատանք կատարվել է կենդանիների պահպանման, աշխատողների ճանաչողական դաստիարակության գործում, սակայն միեւնույն ժամանակ ղեկավարության շրջանում ստեղծված բարդաիրադրությունը անառողջ մթնոլորտը հանգեցրել է կենդանիների կորուստի։ Հաշվի առնելով այս հանգամանքը, կենդանաբանական այգու տնօրենի եւ փոխտնօրենի հետագա աշխատանքը գրաղեցրած պաշտոններում համարվեց աննպատակահարմար։ «Ազգ»

Կառավարություն

Ինչպես հայտնի է, երկրաշարժից հետո առաջարկ եղավ աղետի գոտին վերականգնելու գործարքային ծրագիր, սակայն հանգամանքների պատճառով հողս ցնդեց, եւ 1991 թվականից վերականգնման ողջ ծանրությունն ընկավ մեր հանրապետության ուսերին։ Նույն թվականից մշակվեց համապատասխան ծրագիր, որը հավանության արժանացավ Հայաստանի կառավարության կողմից, սակայն հետագայում ստեղծված ծանր կացության պատճառով անհրաժեշտություն առաջացավ վերամշակել ծրագիրը։ Եւ ահա պատրաստ է վերամշակված ծրագրի նախագիծը, որի հեղինակը «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտն է, պատվիրատուն՝ հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարությունը։

ԱՂԵՏԻ ԳՈՏՈՒ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է

Աղետի գոտում երկրաշարժի հետեւանքով ավերվել է 12330 հազար քառակուսի մետր ընդհանուր մակերեսով բնակտարածություն, վնասվել 6246 հազար։ 1989-92 թթ. շահագործման է հանձնվել 2677,8 հազար քառակուսի մետր։ Նոր ծրագիրը նախատեսում է միայն կորցրածի փոխհատուցմանը հասնելու համար մինչեւ 2000 թվականը կառուցել եւս 970,5 հազար մետր քառակուսի։ Բայց քանի որ կանխատեսումների համաձայն 2000 թ. աղետի գոտու բնակչությունը կհասնի 1044 հազարի, ծրագրի համաձայն պետք է կառուցվի լրացուցիչ եւս 831 հազար քառակուսի մետր տարածք։ Այս թվերը երեկ կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտնեց էկոնոմիկայի նախարարության մամուլի քարտուղար Գեւորգ Ստեփանյանը։ Ընդ որում, գյուղական բնակավայրերում բնակարանային ֆոնդի աճ չի նախատեսվում կապված նախաերկրաշարժյան բավարար ապահովվածության եւ սպասվող միգրացիայի հետ։ Բացառություն է կազմում միայն Սպիտակի շրջանը, որտեղ ավերված ամբողջ ֆոնդը պետք է վերականգնվի արդեն այս տարի։ Ինչ վերաբերում է վնասված պետական բնակարանային ֆոնդին, ապա Բերդում այն կվերականգնվի 1994 թ., Ստեփանավանում 1995թ., Սպիտակում եւ Աշոցքում՝ 1996 թ.։

Երկրաշարժի ժամանակ աղետի գոտում ավերվել էին 102300 աշակերտական տեղով դպրոցներ, որից 17,8 հազարն արդեն վերականգնվել է։ Նախատեսվում է մինչեւ 2000 թվականը կառուցել եւս 84500 տեղով դպրոցներ՝ դրանով իսկ աղետի գոտու ապահովվածությունը հասցնելով 75 տոկոսի (մինչեւ երկրաշարժը այն 90 տոկոս էր)։ Նախադպրոցական հիմնարկների մասին. ավերվել եւ վնասվել էին 29,7 հազար տեղով հիմնարկներ, որից առ այսօր վերականգնվել է 7,8 հազարը։ Նախատեսվում է կառուցել եւս 21,9 հազար, որից հետո ապահովվածությունը կլինի 48 տոկոս (նախկինում 60 էր)։ Ինչ վերաբերում է առողջապահական հիմնարկներին, ապա ավերվել եւ վնասվել էին 4,8 հազար մահճակալով հիվանդանոցներ եւ 12,6 հազար հաճախումով պոլիկլինիկաներ։ Արդեն վերականգնվել են 1,3 հազար տեղով հիվանդանոցներ (որից 560-ը՝ արտասահմանյան ինվեստորների հաշվին՝ 1520)։ Ըստ ծրագրի, նախատեսվում է կառուցել 4000 մահճակալով հիվանդանոցներ, ինչպես նաեւ ավելի քան 11 հազար հաճախումով պոլիկլինիկաներ եւ գյուղական ֆելդշերական ու մանկաբարձական կետեր։

Անշուշտ, խոսք կարելի է նաեւ արդյունաբերական օբյեկտի վերականգնման։ Երկրաշարժի հետեւանքով աղետի գոտում ավերվել եւ վնասվել է 230 նման օբյեկտ (ինչը հանրապետության տնտեսական ներուժի մոտ մեկ քառորդն է)։ Ծրագիրը նախատեսում է վերականգնել արդյունաբերության համակարգի 22 ձեռնարկություններ՝ նախապատվությունը տալով այն ձեռնարկություններին, որոնց վերականգնումը սկսված է, արտադրանքը կայուն պահանջարկ եւ արտահանման հնարավորություն ունի, որոնք կարող են վերականգնվել սեփական կամ զերատեսչության միջոցներով կամ որոնց պետությունը արտոնյալ երկարաժամկետ վարկեր կտա՝ հետագայում սեփական միջոցներով շինարարությունը շարունակելու ակնկալիքով։

Թեթեւ արդյունաբերության ձեռնարկությունների խնդրում նախապատվությունը տրվում է սկզբնական հումք արտադրող ձեռնարկություններին։ Մի խոսքով, ծրագրի հիմնական քաղաքականությունը հնարավորին չափ շատ աշխատանքներով ապահովելն է, որպեսզի աղետի գոտու բնակիչն ինքը իր աշխատանքով մասնակցի սեփական քաղաքի վերականգնմանը։ Ամբողջ ծրագիրն «արժե» 862,04 միլիարդ ռուբլի (1993 թ. մայիսի գներով), որից այս տարի կծախսվի 21,91, 1994 թ.՝ 79, 60, 1995 թ.՝ 112,47, 1996-2000 թթ.՝ 648, 06 մլրդ ռուբլի։

Ծրագիրը նախորդներից տարբերվում է թերեւս նրանով, որ նախատեսում է նաեւ որոշակի մարմին, որն ամբողջովին պատասխանատվություն կկրի աշխատանքների իրականացման համար։ Ամենայն հավանականությամբ առաջիկայում կստեղծվի աղետի գոտու վերականգնման հանրապետական շտաբ, կհաստատվի աղետի գոտու տեսնախարարի պաշտոն։

ԱՐՍԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Բանկ

Թալիշական հանրապետությունում հին թղթադրամները պահպանվում են

Ինչպես տեղական հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով հայտարարեց Սուղանի Թալիշական Հանրապետության ղեկավար զնդապետ Ալեքրեմ Գումբեթովը, ռուսական 1961-1992 թթ. ռուբլիները հանրապետության տարածքում շրջանառությունից չեն հանվում եւ կօգտագործվեն ադրբեջանական մանաթների հետ մեկտեղ։ Նա նաեւ հայտնեց, որ 1993 թ. հունիսի 21-ին անկախություն հռչակած իր հանրապետությունը մտադիր է անդամակցել ԱՊՀ-ին, ինչի մասին ասվում է հանրակցության անդամ պետությունների ղեկավարներին Գումբեթովի հղած դիմումի մեջ։ Սնարֆ

Արիֆ Ռահիմովի կարծիքը

«Միասնական կանոնավոր բանակի ստեղծման նպատակով նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի ձեռնարկած միջոցների տորպեդահարումը ազգամահակտում պարտությունների պատճառը դարձավ», խաբար սերվիս գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց Ադրբեջանի ժողճակատի գործկոմի փոխնախագահ Արիֆ Ռահիմովը։ Նրա խոսքերով, արտաքին թշնամիների դեմ պայքարելու փոխարեն ներկայիս կառավարությունը զբաղվում է ներքին թշնամիների որոնմամբ։ «Աղդամում ԱԺՆ անդամ մարտիկների դեմ սկսված հալածանքներն ավարտվեցին տեղական բնակչության մարտունակության նվազմամբ եւ քաղաքի անկմամբ», հայտարարեց Ռահիմովը։ Սնարֆ

Նավթային ընկերությունների հետ հանդիպումը հուլիսի 30-ին

Յուլիսի 30-ին նախատեսված է Ադրբեջանի փոխվարչապետ Ռասուլ Գուլիեւի հանդիպումը «Շիրաղ», «Գյունեշլի», «Չահդենիզ» եւ «Ազերի» հանքավայրերի մշակման նախագծին մասնակցող արտասահմանյան նավթային ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ։ Պաշտոնական որոշ անձանց խոսքերով, հնարավոր է, որ այդ բանակցությունների ընթացքում վերջնականապես լուծվի ստորագրման նախապատրաստավող պայմանագրերի հարցը։ Սնարֆ

Նախկին նախարարը վարչապետի տեղակալ

Սպասվում է, որ Ադրբեջանի պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Կազիեւը Միլլի մեջլիսի կողմից հաստատվելու է պաշտպանական արդյունաբերության գծով վարչապետի տեղակալ։ Անցած շաբաթ խորհրդարանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը ստորագրել է նշանակման մասին հրամանագիրը։ Խորհրդարանը արդեն հաստատել է Թահիր Ալիեւին հանրապետության մաքսային ծառայության պետի պաշտոնում։ 1992 թ. նա զբաղեցնում էր հաղորդակցության պաշտպանության, ապա ներքին գործերի նախարարի պաշտոնը։ Խորհրդարանը այդպես էլ չընդունեց արտակարգ դրությունը հանրապետությունում երկարաձգելու, ինչպես նաեւ նախագահ Էլչիբեյին վստահության հանրաքվեի անցկացման ժամկետների մասին որոշումները։ Հանրաքվեի անցկացման մոտավոր ժամկետը, ըստ որոշ աղբյուրների, սեպտեմբերի 18-ն է։ ԻՖ

Հարձակում թղթակցի վրա

Ինչպես «Զերկալո» թերթին պատմեց ԱՆԻ գործակալության թղթակից Զով-դեթ Չափարովը, երբ ինքը Բաքվում օպերատորի հետ ավտոմեքենայի լուսամուտից նկարահանում էր Աղդամի շրջանից եկած մի խումբ փախստականների, իրենց վրա է նետվել քաղաքացիական հագուստով մի մարդ, փորձելով խլել տեսախցիկը, իսկ այնուհետեւ կրակ է բացել։ Միջադեպից ներկա եղած ոստիկանները բնավ չեն արձագանքել դեպքին, որից լրագրողն այն եզրակացությունն է անում, թե հարձակվողը նույնպես ոստիկանության աշխատակից է եղել։ Սնարֆ

Ընկալում

Թուրքիայի դիվանագիտությունն աշխուժանում է Ղարաբաղի հարցում

Բաքվի «Վիշկա» թերթը հուլիսի 28-ին հաղորդեց, որ Անկարայում Թուրքիայի նախագահի, վարչապետի եւ այլ ղեկավար անձանց մասնակցությամբ անցկացվել է նիստ, որտեղ քննարկվել է «Ադրբեջանի դեմ Հայաստանի վերջին ագրեսիայի հետեւանքով ստեղծված իրավիճակը»։ Նիստում որոշում է ընդունվել այն նախաձեռնությունների մասին, որոնց նպատակն է շահագրգիռ պետություններին ծանուցել հայկական զորքերի շարունակվող հարձակման պատճառած լուրջ մտահոգության մասին, անհապաղ դադարեցնել ագրեսիան ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի օգնությամբ, ինչպես նաեւ հասնել ադրբեջանական գրավյալ տարածքներից օկուպացիոն զորքերի դուրս բերման ապահովման համար անհրաժեշտ բոլոր միջոցառումների իրականացմանը շահագրգիռ պետությունների կողմից։

Արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի առաջարկությամբ որոշում է ընդունվել շտապ կարգով դիվանագիտական միջոցների ձեռնարկման մասին։ Առաջարկվել է նաեւ հասնել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի արտակարգ նիստի հրավիրման, հայ-ադրբեջանական սահմանում ՄԱԿ-ի ռազմական ուժերի տեղաբաշխման, այդ շրջան խումբ գործուղել «Վերին Ղարաբաղի հայերին» Հայաստանի օգնությունը հաստատելու համար, սկսել գործել ԵԱՀԽ շրջանակներում։

Բացի դրանից, նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը առաջարկել է հեռախոսազրույցներ անցկացնել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի պետությունների նախագահների հետ, իսկ վարչապետին՝ այդ երկրների կառավարությունների ղեկավարների հետ։ Նիստի ավարտից հետո Թուրքիայի արտգործնախարարություն են հրավիրվել ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Չինաստանի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Շվեդիայի դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարները։ Դեսպաններին խրազեկ են դարձրել այն դիրքորոշմանը, որ Թուրքիան ունի Անվտանգության խորհրդի արտակարգ նիստի հրավիրման եւ «Հայաստանի կողմից գրավյալ ադրբեջանական գյուղերի անհապաղ ազատման» հարցի առթիվ։ ՆՏ

Ընդդիմություն

Արամ Սարգսյան. Հայաստանը պետք է լինի պառլամենտական

Սահմանադրության եւ նրա ընդունման կարգի շուրջ ծավալված քննարկումների ընթացքում Հայաստանի ընդդիմադիր կուսակցությունները միավորվել են միասնական նախագիծ ընդունելու նպատակով։ Ստեղծված դաշինքի անդամ Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանը հայտնեց, որ դաշինքի անդամները անընդունելի են համարում սահմանադրական հանձնաժողովի առաջարկած տարբերակը՝ որը նախատեսում է ուժեղ նախագահական իշխանություն. «Հայաստանը տնտեսապես պետք է լինի պառլամենտական հանրապետություն։ Հանրապետության նախագահի ընտրությունը պետք է կատարվի խորհրդարանի կողմից, այնուհետեւ նախագահը պետք է ԳԽ հաստատմանը ներկայացնի կառավարության կազմը։ Վերջինս հաշվետու է խորհրդարանին»։ ՀԴԿ նախագահը նշել է նաեւ, որ կուսակցություններին միավորում է սփյուռքի խնդիրները եւ իրավունքները Հայաստանի Սահմանադրությունում արտացոլելու գաղափարը։ Անվերապահորեն պետք է արտացոլված լինի նաեւ Հայ դատը, ինչպես նաեւ Սահմանադրությունը ժողովրդի հրավիրելու գաղափարը։ «Ստեղծված պայմաններում խորհրդարանն ի զորու չէ Սահմանադրություն ընդունել։ Խելամիտ չի լինի նաեւ Սահմանադրությունն ընդունել համաժողովրդական հանրաքվեով»։ Սարգսյանի կարծիքով, մի քանի սկզբունքային հարցեր կարելի է, այնուամենայնիվ դնել հանրաքվեի։ ՆՏ

Կարճ

ՀՀ ԳԽ-ում ակնկալվում է եւս մի կարեւորագույն օրենքի քննարկում

ՀՀ ԳԽ-ի կրթության եւ գիտության, լեզվի եւ մշակույթի մշտական հանձնաժողովում աշխատանքային վերջնական փուլում է գտնվում «Գիտության եւ բարձրագույն կրթության մասին» օրենքի նախագիծը, որը նպատակ ունի կանոնակարգել հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների, գիտությունների ազգային ակադեմիայի եւ գիտական ինստիտուտների գործունեությունը, ինչպես նաեւ պետական ունեցվածքից նրանց օգտվելու պայմանները։ Աշխատանքային խմբի մեջ ընդգրկված են ՀՀ ԳԽ պատգամավորներ Ռաֆիկ Աբգարյանը, Յուրի Սարգսյանը եւ Հակոբ Հակոբյանը։ Նախագիծը քննարկման համար ուղարկված է ՀՀ նախագահին, ՀՀ վարչապետին, Գերագույն խորհրդի մշտական հանձնաժողովներին, համապատասխան կազմակերպություններ, բուհեր, նախարարություններ՝ ակնկալելով օգտակար դիտողություններ։ Ստացված առաջարկությունները խմբավորվում են եւ մոտ օրերս կներկայացվեն հանձնաժողովի, իսկ այնուհետեւ՝ ՀՀ ԳԽ 7-րդ նստաշրջանում, խորհրդարանի դահլիճ։ ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

Սոցիալական

ԽԱՎ, ՈՐ ՆՈՐ ԵՆՔ ՃԱՆԱՉՈՒՄ

Նոր տնտեսական հարաբերությունները ծնել են մարդկանց մի խավ իր ապրելակերպով, աշխարհայացքով, արժեքային համակարգով: Համայնավարների օրոք էլ մարդկանց այդ խումբը գոյություն ուներ և զբաղվում էր նույնով, ինչն այն ժամանակների տարօրինակ տերմինաբանությամբ անվանում էին ստվերային էկոնոմիկա: Բայց երեկվա և այսօրվա միջև տարբերությունները ակնհայտ են: Երեկ նրանց հասուն աշխարհայացքը գերակշռող չէր, այսօր այն դառնում է տասնյակ հազարների հացի և գործողության հիմքը: Երեկվա ընդհատակյա գործելակերպն այսօր օրինականացվում է համապատասխան օրենսդրական նորմերում: Երեկ դա խավ չէր, այլ ընդամենը մարդկանց մի խումբ, մերժված հասարակական կարծիքով, այսօր հասարակական կարծիքը ձևավորվում է նրանց ճաշակի, պահվածքի ազդեցության ներքո: Կապիտալիզմի դաժան օրենքները, որոնց մասին կարդում էինք գրքերում, այսօր ներմուծվել են մեր կյանք, և գալով, իրոք դաժան են, քանի որ մենք ապրում ենք այն փուլը, որը վաղուց պատմություն է դարձել Արևմուտքում: Ես չգիտեմ ոչ մի սոցիոլոգիական հետազոտություն Հայաստանում, որն ուսումնասիրեր այդ խավը, նրա նպատակները, ձևավորման օրինաչափությունները: Բայց, ըստ երևույթին, առանց սոցիոլոգիական հետազոտությունների էլ պարզ է, որ մեզանում այդ խավը հիմնականում ներկայացված է առևտրականներով, իսկ առևտրի ավանդական ձևը խանութն է: Սեփական խանութ: Քաղաքի կենտրոնական մասում: Ասում են, թե առևտրով զբաղվող ամեն հայի երազանքն է դա: Փողոցում փռված մի լաթի կտոր, որի վրա աղքատիկ մի ապրանքանի, ապա սեղանիկ, կրպակ, չգիտես ինչու կարմրով ու մեծ «shop» գրված վրան, ավելի մեծ կրպակ, խանութի մի մաս և վերջապես սեփական խանութ: Սա երկար ու բարդ ճանապարհ է: Նախ դրամ է հարկավոր, երկրորդ՝ կապեր վերևներում, կապեր ամենուր, ընդ որում ԱՊՀ տարածքում, ապրանք բերելու համար. երբ խանութը պատշաճ ունի, հաճախորդներ ունի, ապա նա գնում է ապրանքը «առաջին ձեռքից», և ոչ թե քաղաքի մի մասում գնածը վերավաճառում մյուս մասում: Կա նաև «բաղի» հասկացությունը: Երևի թե տեսած կլինեք վառված կրպակներ, պատուհանները ջարդած խանութներ և այլն: Դրանք բաղի հետ լեզու չգտած հաստատություններ են: Մի խոսքով, այս գործը բարդ է և բազմաշերտություն է պահանջում: Ամեն իմաստով:

Երևանում կա մի խանութ, Շրջանայինում, բժշկական տեխնիկումի ներքնահարկում: Երկու-երեք անգամ եմ ընդամենը մտել այնտեղ ու դուրս եկել բավականին թեթևացած գրպաններով: Բայց տեսականին երևի թե ամենահարուստն է քաղաքում: Համենայն դեպս իմ ճանաչածներից: Սպասարկումն էլ ընդունելի: Տնօրենը, միշտ արթուն, հետևում է ով ինչ և ինչքան է գնում: Հարցազրույցի առաջարկ արեցի, ընդունեց ու ասաց, որ պատմելու շատ բան ունի: Նույնիսկ իր տնտեսագիտական հաշվարկները կարող է տրամադրել, քանի որ այսօրվա սեփականատերերի նկատմամբ վարվող քաղաքականությունը անհիմն ու իմաստազուրկ է համարում: Հանդիպեցինք: Զրուցեցինք: Ու հետաքրքիր բաներ պարզվեցին:

Նախ բողոքները: Նրանք վերաբերում էին հարկերին ու հարկահավաքներին: Գուցե դրանում ինչ-որ տրամաբանություն կա, բայց այն փաստը, որ խանութի ֆինանսական գործերը ստուգում են միանգամից վեց կազմակերպություն՝ շրջանային հարկային տեսչությունը, հանրապետական հարկային տեսչությունը, շրջանային օպերատիվ հարկային տեսչությունը, հանրապետական օպերատիվ հարկային տեսչությունը, էկոլոգիական ոստիկանությունը, էկոլոգիական դատախազությունը, տարօրինակ է: Հարկերը մի քանիսն են. հաստագրված հարկ, եկամտահարկ՝ հավելյալ արժեքից 16,65 տոկոս և այլն: Ընդ որում լինում են դեպքեր, օրինակ, ամռանը, երբ աշխատանքային պայմանների բացակայության պայմաններում սննդամթերքի մեծ քանակություններ փչանում են, սակայն, տնօրենի խոսքերով, այդ 16,67 տոկոս գանձվում է: Այսինքն, հաշվի չի առնվում խանութի ռեալ շահույթը:

Երկրորդ բողոքը վերաբերում էր նրան, որ պետական առևտրի և հայկոոպի կազմակերպություններն ունեն ավելի շատ արտոնություններ, քան մասնավոր առևտրի ներկայացուցիչները: Պետական առևտրի հաստատությունները իրավունք ունեն փոխանցումով գնել իրենց անհրաժեշտ ապրանքները, ինչից զրկված են մասնավոր խանութները: Ամեն ինչ գնվում է կանխիկ դրամով:

Երրորդ բողոքը՝ վարկերը, փաստորեն, ըստ տնօրենի, մասնավոր խանութի համար, որը ոչինչ չունի գրավ դնելու և չունի հովանավոր, վարկ ստանալն անհնարին է, այնինչ պետական առևտրին մեծաքանակ վարկեր են տրվում:

Վերջերս, խանութի տնօրենի խոսքերով, մասնավոր առևտրի առջև դրվեց ևս մեկ արգելք: Արտադրողին արգելվել է վաճառել մասնավոր խանութներին ԱՊՀ տարածքում պահանջարկ վայելող եզակի ապրանքներից մեկը՝ հայկական կոնյակը: Իհարկե, այն կգնվի, միայն թե միջնորդավորված ձևով, գինը, հետևաբար, բարձրանա, ինչը կազդի կոնյակի դիմաց բերվող ապրանքների գնի վրա: Այս ամենն այն դեպքում, երբ պետական խանութները համարյա թե դատարկ են. չնայած մեծաքանակ աշխատողներին, իսկ մասնավոր խանութներն իրենց փոքրաթիվ աշխատողներով իրականացնում են առևտրի մոտ 80 տոկոսը:

Ապրանքների: Պարզվում է, որ շատ ավելի շահավետ է վաճառել թանկ ապրանքներ: Նրանք պահանջարկ ունեն, օրինակ, մոսկովյան սերվելատը, որի մի հատը արժե մոտ 7000 ռուբլի և որը իրականում մոսկովյան չէ, այլ Լենինականի, չնայած արտադրվում է Մոսկվայում Լենինականից Մոսկվա գաղթած ԱՊՀ ամենալավ մասնագետի տեխնոլոգիայով: Կամ կլորավուն շվեյցարական պանիրները, իտալական սալյամին և այլն:

Հաճախորդները: Մեկ տարի առաջ խանութից օգտվում էին, բացի գործարար մարդկանցից և ընդհանրապես լավ դրամ աշխատողներից, պարզ է, թե դա մոտավորապես որ խավն է, նաև մտավորականները, արվեստագետները: Ընդ որում մտավորականների շատ թե քիչ ապահովված մասը, ակադեմիկոսներ, պրոֆեսորներ, հայտնի լրագրողներ և այլն: Այսօր նրանց մեծ մասը դուրս է մղվել: Գների օրեցօր բարձրացումը ծանր է անդրադառնում գրպանի վրա: Խանութի այցելուները մշտական են: Պատահական մարդ շատ քիչ կա: Եվ չնայած դրան, հերթեր նույնպես կան: Հետևությունները, ինձ թվում է, պարզ են:

Առաջարկները: Նրանք առաջին հերթին վերաբերում էին նույն հարկերին: Նախ, միտքն այն էր, որ հարկավոր էր մասնավոր խանութներից հարկերը գանձել ուղղակի շահույթից: Երկրորդ, կատարել խոռնմեստրած և մտցնել եռամսյակի հասկացությունը: Այսօր մասնավոր սեկտորը ոչ թե պատժամիջոցների, այլ խրախուսանքի կարիք ունի: Իսկ ապագայում, երբ օրենսդրական հիմքն ամրապնդվի, և օրենքները նորմալ գործեն, երբ իրար հակասող որոշումները չխանգարեն մեկը մյուսին, կարելի կլինի նորից անդրադառնալ այդ հարցին:

Երկրորդ: Հայկական ռուբլին ռուսականից էժան է մոտ 40 տոկոսով: Հայաստանի կառավարությունը պետք է բանակցություններ սկսի Ռուսաստանի հետ ռուբլու կշիռը որոշելու համար, քանի որ այդպիսի տարբերության դեպքում, երբ գործ ունես ռուսական շուկայի հետ և ապրանքների մեծ մասը բերվում է Ռուսաստանից, շատ դժվար է աշխատել:

Երրորդ առաջարկը: Խանութի համար, որն ամեն ինչ գնում է կանխիկ դրամով, դժվար է փոխանցումներ կատարել բանկին, ապա իր բանկային հաշիվը օգտագործել նույն Ռուսաստանից փոխանցումով ապրանք բերելու համար: Այդ հարցը, ըստ տնօրենի, կարևոր է և լուծում է պահանջում:

Դիմանկարի փորձ: Լավ, ասացի Մանուկ, հասկանում եմ: Ամենօրյա գործեր, բարդ հարաբերություններ, նյութական կյանք: Իսկ կա՞ երազանք: Մեծ երազանք, թե՞ բիզնեսմենները զուրկ են երազելու ընդունակությունից: Չգիտեմ, ասաց, բիզնեսմենների մասին ընդհանրապես, բայց ես ունեմ մի երազանք: Ապարանում, ջրամբարի մոտ, կյանքիս վերջում ուզում եմ մի եկեղեցի կառուցել: Դա էլ իմ կյանքի գործը կլինի:

Ա.Չ.

Երևան

Եղանակի կանխատեսումները և էներգետիկան

Թե որքան մեծ նշանակություն ունեն եղանակի կանխատեսումները, հայտնի է բոլորին: Օրական մի քանի անգամ ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ հաղորդում են Երևան քաղաքի արտաքին օդի միջին ջերմաստիճանը և կանխատեսումներ են անում հաջորդ օրվա համար: Այս հարցերով զբաղվում են հիդրոմետ ծառայությունները, որոնք այս կամ այն բնակավայրերում, նախօրոք հաստատված կետերում, օրվա տարբեր ժամերին չափումներ են կատարում արտաքին օդի ջերմաստիճան, քամու արագություն և ուղղություն և այլն: Այնուհետև, հաշվի առնելով նաև այլ գործոններ, կատարում են կանխատեսումներ եղանակի փոփոխության մասին: Օրինակ, հաճախ ասում են, Երևանում սպասվում է երեսունից երեսուներեք աստիճան տաքություն և այլն: Հարցի նմանատիպ դրվածքը իրեն չի արդարացնում, քանի որ ոչ մեկի համար էլ գաղտնիք չէ, որ Երևանի հարավային մասն ավելի տաք կլիմա ունի, քան հյուսիսայինը: Այդ են վկայում նաև տողերիս հեղինակի կողմից վերջին տարիների ընթացքում կատարվող արտաքին օդի ջերմաստիճանի կանոնավոր չափումները Ավան, Նոր-Մարաշ թաղամասերում: Չափման արդյունքների մանրակրկիտ վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ Երևան քաղաքի հարավային և հյուսիսային մասերի արտաքին օդի ջերմաստիճանները օրվա նույն ժամին տարբերվում 4-5 աստիճանով: Եվ սա բնական է, քանի որ Երևանն աճել է, ոչ միայն բնակչության քանակով, այլև տարածությամբ: Ինքս նմանատիպ ուսումնասիրություններ կատարել եմ նաև Մոսկվա քաղաքում, դեռևս տարիներ առաջ, որտեղ արտաքին օդի ջերմաստիճանների տարբերությունն օրվա միևնույն ժամին քաղաքի տարբեր մասերում կազմում էր մոտ ութ աստիճան: Առաջարկությունս հետևյալն է, Երևան քաղաքը, բնակլիմայական պայմանների հետ կապված, պետք է բաժանվի առնվազն երկու մասի՝ հարավային և հյուսիսային: Հետևաբար, եղանակի կանխատեսումներն անելիս, պետք է հաղորդվեն հյուսիսային և հարավային մասերի ջերմաստիճանները առանձին-առանձին: Անհրաժեշտ է նշել, որ Երևանում այժմ արտաքին օդի ջերմաստիճանը չափվում է չորս կետերում, իսկ հյուսիսային մասում՝ Ավան, Նորքի զանգված, չափման ոչ մի կետ չկա: Ուստի հրամայական խնդիր է առաջանում, հատկապես Ավան թաղամասում ստեղծել արտաքին օդի ջերմաստիճանի չափման կայան, որը մեծ դժվարությունների հետ կապված չէ և հնարավորություն կստեղծի մասնագիտական բարձր մակարդակով իրականացնելու չափումները:

Ամփոփելով ասվածը, պետք է ասել, որ Երևան քաղաքի արտաքին օդի միջին ջերմաստիճան հասկացողությունն անիմաստ է: Նույն բանը կարելի է ասել նաև արտաքին օդի մյուս պարամետրերի մասին: Վերջին հաշվով, հնարավորություն կունենանք էլ ավելի բարձրացնելու կանխատեսումների ճշտությունը, միաժամանակ լուծելով որոշ էներգետիկ հիմնահարցեր, քանի որ կաթսայատների շահագործման մակարդակը, կորուստների փոքրացումը պայմանավորված է նաև ջերմության բաց թողնման գրաֆիկների ճշգրտության աստիճանով, հետևաբար և արտաքին օդի ջերմաստիճանի կանխատեսումներով: Ճիշտ է, կաթսայատները վերջին երկու տարիների ընթացքում չշահագործվեցին, վառելիքի չլինելու պատճառով: Սակայն այս հանգամանքը ամենևին էլ խոչընդոտ չպետք է լինի արտաքին օդի ջերմաստիճանի կանոնավոր չափումներ իրականացնելու համար, քանի որ ջերմային ցանցի ճշգրիտ պլանավորումը ամբողջ ջերմամատակարարման շրջանի համար հնարավոր է իրականացնել միայն այն դեպքում, երբ կունենանք վերջին 50 տարվա արտաքին օդի ջերմաստիճանի տվյալները:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊԻԿՅԱՆ
էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող

Գյումրի

Արտադրական-առևտրական նոր ֆիրմա

Գյումրիի քաղխորհրդի գործկոմին կից կստեղծվի պետական արտադրաառևտրային ֆիրմա: Այս մասին գործկոմի կայացրած որոշման մեջ նշվում է, որ երկրաշարժից հետո քաղաքում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը, շուկայական հարաբերություններին անցման պայմաններում գների տարերային աճը, պետական առևտրի համակարգի անբավարար գործունեությունը հանգեցրել են բնակչության կենսապայմանների կտրուկ անկման և առաջին անհրաժեշտության ապրանքների պահանջարկի խիստ թերի բավարարման: Արտադրակոմերցիոն այս ֆիրմայի ստեղծման նպատակն է գների ազատ արձակման պայմաններում բնակչության առևտրական սպասարկման կազմակերպումը, պարենային և արդյունաբերական ապրանքների ներկրումը շուկայական գների վրա ներազդումն ու դրանց կարգավորումը: Ֆիրմայի գործունեությունը սկսելու համար նրան կտրամադրվեն հիմնական ու շրջանառու միջոցներ, կկատարվեն որոշակի ծավալով հատկացումներ քաղաքի ձեռնարկությունների արտադրանքից:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գյումրի

Կյանք

«Մանուկը լցվող կարաս չէ, այլ ջահ, որ պետք է լուսավորի»

Արգենտինայի հայկական համայնքին ծանոթ է «Ալեք Մանուկյան» կրթական, մշակութային, ընկերային և մարզական կենտրոնը: Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հովանավորության ներքո գործող «Մարի Մանուկյան» կրթական հաստատությունը, որն այդ կենտրոնի մի մասն է, հարուստ է իր սովորույթներով ու ավանդույթներով: Դպրոցն ունի սպորտ համալիր, ճաշարան, գրադարան: Տնօրինությունն աշակերտների հայեցի դաստիարակության, անհատականության ձևավորման, ֆիզիկական պատրաստականության համար բավական աշխատանքներ է տանում: Իսկ դպրոցի մանկավարժներն իրենց կրթական ծրագրերում առաջնորդվում են «Մանուկը լցվող կարաս չէ, այլ ջահ, որ պետք է լուսավորի» սկզբունքով: Արդեն 18 տարի է, ինչ վարժարանն իր շրջանավարտներին քննությունները հանձնելուց հետո բերում է Հայաստան: Այս անգամ խմբին ուղեկցում է դպրոցի վարիչ-քարտուղար Խոսե Թարաքյանը:

«23 շրջանավարտներ, որոնք պատրաստվում են իրենց ավարտական քննությունները հանձնել դեկտեմբերին, Հայաստան են եկել հուլիսի 15-ին երկու շաբաթ ժամանակով: Մենք որոշեցինք այս անգամ նրանց բերել ավարտական քննություններից առաջ, որպեսզի փոքր-ինչ նպաստենք նրանց ոչ միայն լեզվի կատարելագործմանը, այլև հայրենիքի մասին պատկերացումների խորացմանը: Ամենամյա այս ուղևորությունը պահանջում է մեկ տարվա անխոնջ աշխատանք: Շրջանավարտները տարվա ընթացքում ամեն ուրբաթ դպրոցում կազմակերպում են ընտանեկան ընթրիքներ, որի ճաշատեսակները պատրաստում են մայրերը, իսկ երեխաներն ու հայրերը սպասարկում են, հավաքելով ստացված շահույթը, նրանք ուղևորվում են հայրենիք:

Ես արդեն երրորդ անգամ եմ Հայաստանում, պատմում է Խոսե Թարաքյանը, սակայն այս տարի քաղաքը տեսա բոլորովին այլ գույներով, ամեն ինչ տարօրինակ կերպով փոխված: Էներգետիկ ճգնաժամը, ջրի բացակայությունը, հացի պակասությունը իրենց ազդեցությունն են թողել, սա անխուսափելի իրականություն է, որի հետ հարկավոր է հաշտվել: Ճիշտ է, հայրենիք մեկնելուց առաջ մենք բավականին նախապատրաստական աշխատանքներ ենք տանում դպրոցականների հետ, աշխատելով հնարավոր իրական գույներով ներկայացնել Հայաստանի այժմյան վիճակը, և նրանք այնքան երկար էին սպասել, որ ամեն ինչի պատրաստ ուխտագնացության եկան դեպի Հայաստան»:

Պրն. Թարաքյանը պատմեց, որ շրջանավարտներն իրենց հետ հայրենիք են բերել օգնություն. 300 կգ դեղորայքը, որը հիմնականում բաղկացած էր անտիբիոտիկներից: Երեխաներն իրենք են այն տարել Երևանի թիվ 8 հիվանդանոց, Գյումրիի մանկատուն, բաժանել անհաս մարդկանց:

Եվ այցելելով Հայաստանի ոչ միայն տեսարժան վայրերը, Հովսեփ Յուսեֆյանը և Սինդիա Փարթամյանը պատմելով իրենց տպավորությունների մասին, անընդհատ ցանկանում էին շեշտել, թե իրենք այստեղ զգում են այն հայկական ոգին ու շունչը, որն այնպես անհրաժեշտ է իրենց:

Արդեն բավական շրջել են և դեռ էլի ժամանակ ունեն շրջելու, սակայն պատրաստ են հայրենիքի մասին դասախոսություններ կարդալ իրենց հասակակիցների համար, և այնտեղ, Արգենտինայի դպրոց տանել հայաստանյան արևով ջերմացած իրենց ապրումներն ու տպավորությունները:

ՕՍԱՆՆԱ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

Ազգային նոր շքանշաններ: Ժամանակին ԽՍՀՄ և Հայաստանի պետական պարգևներով պարգևատրված քաղաքացիների բոլոր իրավունքները մնում են ուժի մեջ: Երեկ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի կողմից ստորագրված օրենքը ամրագրում է դա: Միաժամանակ հրապարակված մի շարք օրենքներով հիմնվում են ազգային նոր շքանշաններ և մեդալներ:

Սնարք

digitised by A.R.A.R.@

Մեր Լեզուն

ԿԱՇԱՌՔ, ԿԱՇԱՌՔ, ՄԻՆՉԵՎ Ե՞ՐԲ

Կաշառ ասուրաբաբելական բառ է, հայոց լեզուի մէջ է անցել Ք.ա. 2-րդ (գուցէ 3-րդ) հազարամեակում՝ 3 կամ 4 հազար տարի առաջ։ Աւելի ուշ ստացել է հայկական ք-ն, մեզ հասել է որպէս կաշառք։ Նշանակում է, որ այն հին ժամանակներում կաշառատուութիւն եւ կաշառակերութիւն եղել են։ Արեւելեան հայոց մէջ այդ «սովորութիւնը» մեծ չափերի հասաւ 1800-1828 թուերից յետոյ, երբ Արեւելահայաստանի մեծ մասը մտցուեց Ռուսական կայսրութեան մէջ։ Այն ժամանակ այդ կայսրութիւնը համարւում էր կաշառքի եւ հարբեցողութեան երկիր։

Կաշառքը հայոց մէջ առաւել մեծ ծաղկման հասաւ 1920-ից յետոյ՝ խորհրդային շրջանում։ Մշակուեցին կաշառքի օրէնքներ։ Միլիցիան ձերբակալել է Ձեզ,- շատ կաշառք տուէք, քանի դեռ քրէական գործ չեն յարուցել։ Դատի տակ էք, ուզում էք ազատուել,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք Ձեր զաւակը դպրոցը մեդալով աւարտի,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք Ձեր զաւակը բուհ կամ տեխնիկում ընդունուի,- կաշառք տուէք։ Որեւէ հիմնարկից կարեւոր տեղեկանք պիտի ստանաք,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք համայնավար կուսակցութեան մէջ ընդունուել,- կաշառք տուէք։ Աշխատանքի պիտի ընդունուէք,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք Ձեր պաշտօնը բարձրանայ,- կաշառք տուէք։ Էլեկտրականութիւնը գողանում էք, հաշուիչը կանգնած է եւ ստուգողն է եկել,- կաշառք տուէք։ Ֆուտբոլի ձեր խումբը անպայման պիտի յաղթի,- կաշառք տուէք, Ձեր դէմ յօդուած կայ գրուած խմբագրութիւնում, ուզում էք չտպուի,- կաշառք տուէք։ Գիրք էք գրել, ուզում էք տպել,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք բնակարան ստանալ,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք Ձեր որդուն ազատել զին. ծառայութիւնից,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք իր գնով ավտոմեքենայ գնել,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք հեռախօս ունենալ,- կաշառք տուէք։ Հեռախօս ունէք, բայց հարեւանի հետ զուգահեռ է, ուզում էք առանձին լինի,- կաշառք տուէք։ Եւ այսպէս անվերջ։ Սա համայնավարական կամ դասական կաշառքի շրջանն էր։

Դրան հետեւեց ժողովրդավարական կաշառքի շրջանը, երբ այդ «սովորութիւնը» գագաթնակէտին հասաւ։ Կաշառակերութեան նախկին բնագաւառները մեծ մասամբ պահպանուեցին, թէեւ չափերը մեծացան, եւ առաջ կաշառքի նոր բնագաւառներ ասպարէզ եկան։ Օրերս ձերբակալեցին երկու երիտասարդի՝ մէկն անմեղ, միւսը մեղաւոր։ Ոստիկանութիւնում երկուսն էլ հաւասարեցուած էին։ Շատ երկուսն էլ ազատուեցին՝ ամէն մէկը 1 միլիոն 100 հազար ռուբլի կաշառք տալով։ Սա համարւում է հիմա կաշառքի միջին մակարդակը, բարձր մակարդակը մի քանի միլիոն է։ Իսկ ով չունի՞։ Չունի՝ կուղարկուի Կոշի կամ մի այլ գաղութ։ Կարեւոր չէ յանցանք գործել էք, թէ ոչ, կաշառք չէք տուել, յանցաւոր էք։

Կաշառքի նոր բնագաւառներից են, օրինակ, հետեւեալները. ուզում էք սեփականաշնորհումից լաւ մաս փախցնել,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք շահաւէտ «գործ» սկսել,- կաշառք տուէք։ Վաճառատուն էք ուզում բացել,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք 20 կամ 24 ժամ էլեկտրականութիւն ունենալ,- կաշառք տուէք։ Ուզում էք մշտական ջուր ունենալ,- կաշառք տուէք։ Հարեւանի հետ հողային վէճ ունէք,- կաշառք տուէք, եւ այսպէս շարունակ։

Կաշառքի ձեւերը տարբեր են։ Կան կաշառակերներ, որ միայն դոլլար են վերցնում, ուրիշները՝ դեղին ոսկի։ Կայ, այսպէս կոչուած, իրային կաշառք՝ տալիս են ադամանդէ մատանի կամ ապարանջան, ճապոնական հեռուստացոյց կամ տեսագրիչ, դաշնամուր կամ աւտոմեքենայ։ Կայ նաեւ, այսպէս կոչուած, հոգեւոր կաշառք. օրինակ, պրն. Մկրտչեանը գիտխորհրդի նախագահ է կամ անդամ, ուզում էք գիտութեան դոկտոր դառնալ, մամուլում որպէս կաշառք գովաբանէք նրան կամ նրա գիրքը։ Նոյն բնոյթի կաշառք կարող էք տալ Ձեր հիմնարկի պետին։ Կայ սրա հակադարձ կաշառակերութիւնը. նոյն պրն. Մկրտչեանը հակառակորդ ունի, որպէս կաշառք այդ հակառակորդի դէմ յօդուած տուէք, եւ Ձեր գործը կյաջողի։ Կամ պրն. Մկրտչեանն ուզում է պատգամաւոր դառնալ, որպէս կաշառք եղէք նրա վստահուած անձը, երբ ընտրուի, կփոխհատուցի։ Ուզում էք յարմար պաշտօն ստանալ կամ պաշտօնի բարձրացում, որպէս կաշառք քծնէք գերադասին։ Եւ այլն։

Հնարաւո՞ր է, որ կաշառքը վերանայ, այդ բառն էլ դուրս թռչի հայոց լեզուից։ Մասնագէտ-տեսաբաններն ասում են՝ ոչ, կաշառքը միշտ կմնայ հայոց լեզւում եւ հայ կեանքում։ Իսկ հնարաւո՞ր է, որ կաշառակերութեան բնագաւառները կրճատուեն եւ կաշառքի դրամական մակարդակը զգալիօրէն իջնի։ Տեսաբաններն ասում են՝ այո, բայց 1. Եթէ ժողովուրդը գիտակցի, որ կաշառքն աշխարհի ամենազզուելի, ամենաանբարոյական բանն է՝ ազգի արժանիքները աղտոտող եւ ահաւոր մեղք Աստծու առաջ։ 2. Եթէ ղեկավար լինելու կոչումով ծնուած մարդիկ խորապէս հասկանան, որ դրամի քանակը չէ մարդուն երջանիկ դարձնողը եւ ազատուեն շատ դրամ կորզելու գայթակղութիւնից։ 3. Եթէ ծնողները չձգտեն, որ իրենց զաւակներն անպայման բարձրագոյն կրթութիւն ստանան կամ որ անպայման ազատուեն զինծառայութիւնից։ 4. Եթէ իսկական յանցագործների հարազատները չձգտեն ազատել նրանց կալանքից։ 5. Եթէ մարդիկ չձգտեն, որ իրենց կեանքի պայմանները միւսներից առանձնաշնորհեալ եւ աւելի բարեկեցիկ լինեն։ 6. Եթէ կաշառակերներն ու կաշառատուները խիստ պատժուեն։ 7. Եթէ... 8. Եթէ... 9. Եթէ... Եւ այսպէս բազմաթիւ եթէներ։ Տեսաբանները պնդում են, որ այդ եթէներից որեւէ մէկը չի կարող իրականանալ, ուստի կաշառքը չի կարող նոյնիսկ նուազել, կարող է կատարելագործուել։

Այն հարցին, թէ հայոց իրաւական տեսութեան մէջ արդեօք լինելո՞ւ է կաշառք, տեսաբանները պատասխանում են՝ այո, միայն շատ կատարելագործուած եւ շատ աւելի մեծ չափերի։ Օրինակ, հետաքրքրական է, թէ ինչ կարծիք ունեն այս նոյն հարցերի մասին կաշառքն, այսպէս ասած, գործնականում կիրառողները։ Լսենք նաեւ նրանց։

Ռ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կյանք

Ռուսաստանի մաքսային օրենսգիրք մտցվելու առթիվ

Ռուսաստանի մաքսային օրենսգրքի կիրառումից հետո Ռուսաստանում պետության եւ ձեռնարկատերերի փոխհարաբերությունները սկսվում են կառուցվել նոր սկզբունքներով։ Դադարեցվում է պետության անհարկի միջամտությունը տնտեսական գործունեությանը, ձեռնարկատերը գործողությունների լիակատար ազատություն է ստանում օրենսգրքում նշված շրջանակներում, իսկ մաքսային ծառայությունը ձեռք է բերում բավարար, բայց խստիվ կանոնակարգված լիազորություններ։ Այդ մասին, ինչպես նաեւ ս.թ. հուլիսի 21-ից ուժի մեջ մտնող Ռուսաստանի մաքսային օրենսգրքի մյուս կարեւոր խնդիրների մասին խոսվեց Ռուսաստանի պետական մաքսային կոմիտեում հուլիսի 27-ին կայացած մամուլի ասուլիսում։

«Օրենսգիրքը լիովին փոխում է Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի իրականացման մեխանիզմը։ Նավթի, գազի եւ այլ հումքատեսակների փոխանակման միատարր պատկերի փոխարեն, որոնք հին ժամանակներում կոչվում էին «գաղութային ապրանքներ», պարենի ու սարքավորումների հարցում մտցվում է համաշխարհային տնտեսության հետ բազմաբեւեռ համագործակցություն», մամուլի ասուլիսում հայտարարեց պետական մաքսային կոմիտեի նախագահ Անատոլի Կրուգլովը։

Սկզբունքորեն նոր այդ փաստաթղթի հիմքում դրված են համաշխարհային նորմաներին համապատասխանող կառավարման տնտեսագիտական մեթոդներ։ Մանրակրկիտ մշակված է օրենսգրքի մաքսային կանոնների համակարգը, այն պարունակում է 456 հոդված։ Սահմանված է մաքսային 15 ռեժիմ (նախկինում եղած երեքի փոխարեն), մաքսային ծառայությունը բնորոշված է որպես իրավապահպանական։ Օրենսգիրքը խիստ միջոցներ է սահմանում, որոնք հարկավոր են արտաքին տնտեսական գործունեության մեջ կարգուկանոն հաստատելու համար։

Ինչպես նշեց Անատոլի Կրուգլովը, միջազգային պրակտիկային առավելագույնս մերձեցված օրենսգիրքը պայմաններ կստեղծի, որոնց շնորհիվ ապագայում կվերանա արտասահմանում ապրանքների վերաձեւակերպման անհրաժեշտությունը, «որի պատճառով ներկայումս մեր երկիրը կորցնում է արտաքին առեւտրի շրջանառության արժեքային ծավալի մինչեւ 6-8 տոկոսը»։

Մոտ ժամանակներս Ռուսաստանի մաքսային պետական կոմիտեն կհրապարակի եւս մի շարք կարեւոր փաստաթղթեր, որոնք կառնչվեն մաքսային համակարգի բարեփոխմանը։ Մինչեւ տարեվերջ մաքսային օրենսգրքի առթիվ կհրապարակվեն 60-ից ավելի լրացուցիչ հրահանգներ ու դրույթներ։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Արձագանք

«Անվանի գրողն» ընդդեմ «իմիջիայլոց բանաստեղծի»

Երկու խոսք եմ ուզում ասել Հրաչյա Թամրազյանի ու Պերճ Զեյթունցյանի բանավեճի մասին («Ազգ», հուլիսի 16 եւ 21)։ Պատիվ չունեմ երկուսից ոչ մեկին անձամբ ճանաչելու, այդ պատճառով նրանց կանվանեմ այնպես, ինչպես իրենք են անվանել դիմացինին։ Առաջինը երկրորդին անվանում է «անվանի գրող» եւ «իսկական մտավորական», երկրորդն առաջինին (պատասխան հոդվածում)՝ «միջակ թարգմանիչ ու իմիջիայլոց բանաստեղծ»։

Իմ տպավորությունն այս է։ «Միջակ թարգմանիչը» մտահոգություն է հայտնում, որ մտավորականությունը, ներառյալ «անվանի գրողը» տոգորված է գերկուսակցությամբ ու թույն թափելով։ Ցավ է հայտնում այդ առթիվ ու մասնավորապես գտնում, որ «իսկական մտավորականը» փոխել է իր հայացքները համեմատած «շարժման սկզբնահատվածի» հետ։ Ենթադրում է, թե այդ փոփոխության պատճառն այն է, որ «անվանի գրողը» նեղացած է իշխանություններից ի հետեւանս նախարարի պաշտոնից իր հեռացման։ «Իսկական մտավորականը» համոզչորեն հերքում է իր փոփոխամտության մասին «իմիջիայլոց բանաստեղծի» պնդումը։ Սակայն դա անում է մի ձեւով, որին, իմ կարծիքով, վերջինս արժանի չէր։ «Անվանի գրողը» իր հոդվածի սկզբից մինչեւ վերջ պնդում է, որ իր ընդդիմախոսը գրիչ է վերցրել սոսկ մի նպատակով՝ իր «տերերին» հաճոյանալու («իմիջիայլոց բանաստեղծը», պարզվում է, ներկայումս պետական պաշտոնյա է)։ Այլ կերպ ասած, «իսկական մտավորականը» համոզված է, որ իր ընդդիմախոսը սրիկայի մեկն է։

Սա է, որ, մեղմ ասած, համոզիչ չէ։ Կարծում եմ, որ ոչ մարդու «իմիջիայլոց բանաստեղծ» կամ «միջակ թարգմանիչ» լինելը,- եթե հավատալու լինենք «անվանի գրողին»,- ոչ այն, որ նա պետական ծառայող է, կամ արդեն քառասունն անց, դեռ չի նշանակում, թե նա անպայման սրիկա է։ Ոչ էլ նույնիսկ այն, որ նա՝ պետական պաշտոնյան, համարձակվել է հրապարակավ քննադատել «անվանի գրողին» վերջինիս գրածի ոչ թե բովանդակության (այն կասկածի չի ենթարկվում, ախր), այլ ոգու համար։ Գուցե «անվանի գրողն» արդեն իսկ բավականաչափ ճանաչում է «իմիջիայլոց բանաստեղծին», նախկինում համոզվել է, որ նա արիկա է։ Թող գրեր այդ մասին, այս հոդվածներից դա ամենեւին չի հետեւում։ Հասկանում եմ, մարդը վիրավորված է, որ իր գայրույթի պատճառ են համարում պաշտոնը։ Բայց էլի, ինձ թվում էր, որ «իսկական մտավորականը» պետք է ըստ հնարավորին չանտարեր հանդիմակաց վիրավորանք հասցնել։ Թեկուզեւ այն պատճառով, որ «իմիջիայլոց բանաստեղծը», խոսելով «գերկուսակցականության» մասին, իրեն թույլ չէր տվել անել ներկայումս նույնիսկ բավական մոդայիկ ակնարկներ «կուսակցական փողերի» մասին։

Նպատակ չունեմ քննարկելու երկու՝ ինձ համար հավասարապես հարգարժան անձանց վեճի բուն նյութը։ Պարզապես գտնում եմ, որ այսպես բանավիճել չի կարելի։ Երկու հոդվածներն էլ, ցավոք սրտի, հաստատում են «միջակ թարգմանիչի» հոդվածի հիմնական միտքը, որ մեր մտավորականությունը չափից ավելի է տոգորված չարությամբ ու թույնով։ Դրանից զերծ չէ նաեւ ինքը, այդ մտքի հեղինակը (ակնարկը պաշտոնականության մասին այս՝ կասկած չենթադրող ձեւով ինձ անթույլատրելի է թվում) սակայն, ավաղ, էլ ավելի ցայտունորեն դա երեւում է «անվանի գրողի» պատասխանում։ Ցայտուն է նույնիսկ ոչ այնքան պաշտոնի մասին հիշված տողերում, որքան «անկախ պետականության» մասին վճռում։ Թամրազյանը, անկեղծորեն համոզված, որ նույնիսկ կոմունիստական վարչակարգի պայմաններում պետականության ամրապնդումը ազգօգուտ գործ է, Զեյթունցյանին է վերագրում այդպիսի դիրքորոշում։ Վերջինս, սակայն, նման մտայնությունն ընկալում է միայն որպես դիմացինի կողմից իրեն վարկաբեկելու լրացուցիչ փորձ։ Մինչդեռ, ակնհայտ է, որ տվյալ դեպքում մարդը պարզապես թյուրիմացության մեջ է ընկել, անկեղծորեն մոլորվել, կամ ասենք, չի ըմբռնել «ականավոր գրողի» մտքի ողջ խորությունը։ Նման դեպքում, մարդուն չեն կշտամբում, նրանից չեն վիրավորվում։ Մեր օրերում, ցավոք, շատերն են (հին սովետական ավանդույթին համապատասխան) ամենուր «հանցագործ» ու «թշնամի» փնտրում, խաղում մարդկանց հեղինակության հետ։ «Իսկական մտավորականից» թերեւս, ավելի համբերատարություն կարելի էր սպասել։

Ինձ, համենայն դեպս, այդպես է թվում։ Ոչ «ականավոր գրող» եմ, ոչ էլ նույնիսկ «միջակ թարգմանիչ», որպեսզի կարողանամ գրել նրանց համոզվածությամբ։ Ու փառք Աստծո, պետական պաշտոնյա չեմ ու չեմ եղել։

Նախապես ներողամտություն եմ հայցում, եթե որեւէ մեկին ասածս անարդարացի թվա։

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Աֆղանական պատերազմի մասնակիցների Հայաստանի Հանրապետության ընկերության խորհուրդը աֆղանական պատերազմի բոլոր մասնակիցներին օգոստոսի 2-ին ժամը 10-ին հրավիրում է Հանրապետության հրապարակ՝ մասնակցելու «Աֆղանցու» ավանդական տոնին։ Ցանկալի է ներկայանալ զինվորական համազգեստով եւ մեդալներով ու շքանշաններով։

Երքաղխորհրդի գործկոմի լրատվության կենտրոն

Երքաղխորհրդի գործկոմի նյութատեխնիկական մատակարարման վարչությունը կտրոնով քարածխի բաշխումը մայրաքաղաքի բնակչությանը շարունակելու է մինչեւ ս/թ օգոստոսի 2-ը ներառյալ։ Դրանից հետո կազմակերպվելու է քարածխի ազատ վաճառք։

Երքաղխորհրդի գործկոմի լրատվության կենտրոն

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ: ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՎ ՆՐԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՀԱՐՑԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅԱՄԲ, 1988–1993

Տեսածայնային դասախոսություններ
Դասախոս՝ դր. Լեւոն Մարաշլյան

Այս տեսածայնային դասախոսությունների նպատակն է ծանոթացնել հայերին, թե ինչպես են ներկայացվում եւ մեկնաբանվում 1988-1993-ի Հայաստանի եւ նրան վերաբերող դեպքերը ամերիկյան հեռուստատեսությամբ։ Հայաստանի նորությունների ներկայացման օրինակի վրա ցույց է տրվում, թե ինչպես են միջազգային խնդիրները պատկերվում եւ քննարկվում, ինչպես է ձեւավորվում քաղաքական կարծիքը ժողովրդավարական հասարակության մեջ եւ ինչպես է կառավարվում դիվանագիտությունը լրատվական դարում։

Ներկայացման կառուցվածքային յուրօրինակ եւ հետաքրքրական ձեւը՝ դասախոսությունների եւ տեսածայնային հոլովակների հաջորդականությունը, խթանում է հարցեր եւ քննարկումներ։ Դասախոսությունների ժամանակ կխոսվեն եւ կքննարկվեն հետեւյալ թեմաները.

1. Ամերիկյան լրատվական միջոցների կառույցները եւ ժողովրդավարական հիմունքները։
2. Միջազգային խնդիրների քննարկումը ԱՄՆ քաղաքականության ներքին հարցերի ենթատեքստում։
3. Հայաստանը, Ադրբեջանը, Թուրքիան եւ Ռուսաստանը ամերիկյան նորությունների համակարգում։
4. Ղարաբաղի, Խոջալուի եւ Քելբաջարի դեպքերի մասին հաղորդագրությունները եւ նրանց քննարկումը։
5. Հայաստանի կառավարության անդամների եւ սփյուռքի ներկայացուցիչների հետ անցկացված հարցազրույցները։
6. 1993-ի Հայաստանի ձմռան նորությունները։
7. Հայ-ամերիկյան համայնքի մասին հաղորդակցությունները եւ հրապարակումները։
8. Նորությունները ամերիկացիների երեւանյան այցելությունների մասին. Բեյքեր, Քենեդի, Շեր եւ այլն։

Օգոստոսի 3-19, 1993
երեքշաբթի եւ հինգշաբթի, ժամը՝ 18-21-ը

Զրոյց

— Ո՞րն է կենտրոնի ստեղծման նախապատմությունը եւ նպատակը:

— Հիրավի, երկար ժամանակ թուրքական կառավարությունը խոչընդոտում էր արտասահմանցիների կողմից դեպի Անի այցելությունների փորձերը: 1970 թվականին իտալացի գիտնական Պաոլո Կունեոն (Հռոմի համալսարանի պրոֆեսոր) Փարիզի «Մոնումենտ» ամսագրում հանդես եկավ մի հոդվածով, ուր ականատեսի աչքերով պատմում էր Անիի հիանալի ճարտարապետական կոթողների մասին: 10 տարի անց՝ 1980 թվականին Փարիզի հայկական համայնքի ներկայացուցիչները մի հատուկ նամակով ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ուշադրությունը հրավիրեցին Թուրքիայում գտնվող հայկական հուշարձանների պահպանման հարցին: Այսպես ձեւավորվում էր միջազգային հանրության այն բարենպաստ կարծիքը, որ համաշխարհային ճարտարապետական արվեստի համար մեծագույն արժեք ներկայացնող հուշարձանները թուրքական կառավարության կողմից անհրաժեշտ ուշադրության ու պահպանության չեն արժանանում եւ անվերադարձ կորստյան առջեւ են կանգնած: 1989 թվականին Ստրասբուրգում Եվրախորհրդարանի ստեղծած հատուկ հանձնաժողովը, ձեռքի տակ ունենալով մասնագիտական խմբի զեկուցագիրը, անդրադարձավ Թուրքիայի հայկական հուշարձանների վիճակին: Հարցապնդումներով հանդես եկան Պ. Կունեոն (Իտալիա), Ժ. Թիերը (Ֆրանսիա), Գ. Բրուխ Լաուսը (Գերմանիա) եւ արեցին իրենց առաջարկությունները: Այդպիսով, հուշարձանների մասին բոլոր տվյալների քննարկումով էլ հանձնաժողովն ավարտեց իր աշխատանքը, հարցը թողնելով խորհրդարանի քննարկմանը:

1990 թվականի ապրիլի 12-14-ը Ստրասբուրգում նույն Եվրախորհրդարանի շենքում հրավիրվեց հայկական հուշարձանների պահպանությանը նվիրված միջազգային գիտաժողով, որի կազմակերպիչները էին ֆրանկո-հայկական համագործակցության միությունը եւ ամերիկյան հայ կրթական խորհուրդը: Գիտաժողովի հովանավորն էր Ֆրանսիայի մշակույթի նախարարությունը: Մասնակիցներն էին Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Գերմանիայի, ԱՄՆ-ի, Եգիպտոսի, Հայաստանի եւ Վրաստանի ներկայացուցիչները: Թուրքիայի համապատասխան ներկայացուցիչները թեպետ էլ ոչ մի կերպ չարձագանքեցին գիտաժողովի աշխատանքներին:

Այս լայնածավալ աշխատանքներին մասնակցում էին նաեւ

ԱՐԴՅՈՔ ԱՆԻՆ ԿԴԱՌՆԱ՞ ՀԱՍԱՆԵԼԻ

1991 թվականից Հայաստանում գործում է Անիի պահպանության եւ ուսումնասիրման միջազգային գիտական կենտրոնը: Նույնանուն տարվա գործակալության թղթակից Մանուշակ Մաթևոսյանը հանդիպեց կենտրոնի ղեկավար, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից-անդամ ընդհանուր հարցերի գծով տեղակալ ԼԱՎՐԵՆՏԻ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆԻ հետ եւ խնդրեց պատմել կենտրոնի հիմնադրման մանրամասների, կատարված աշխատանքների եւ ծրագրերի մասին:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին կից գործող Թանգարանների միջազգային կոմիտեի եւ Հուշարձանների պահպանության միջազգային կոմիտեի ներկայացուցիչները: Գիտաժողովում ներկայացված զեկուցումները հիմնականում արծարծում էին Թուրքիայի, Իրանի եւ ԽՍՀՄ տարածքում գտնվող հայկական հուշարձանների պահպանության հարցերը: Սակայն առանձնահատուկ ուշադրության կենտրոնում էր միջնադարյան Հայաստանի մայրաքաղաք Անին, որի մասին էլ հատուկ որոշում ընդունվեց: Գիտաժողովը դիմեց Հայաստանի կառավարությանը Անիի պահպանման եւ ուսումնասիրման հատուկ կենտրոնի ստեղծման հարցով, որը պետականորեն ճանաչվեց 1991 թվականից եւ ներկայումս արդեն ունի իր բաժանմունքները Ֆրանսիայում, Իտալիայում, ԱՄՆ-ում: Մեր կենտրոնի գործունեության թերեւս ամենախոշոր նվաճումը 1992 թվականին Թուրքիայի նախագահ Թ. Օզալին եւ վարչապետ Ս. Դեմիրելին ուղված նամակն էր, որտեղ ձեւակերպված էին մի շարք առաջարկներ հետեւյալ բովանդակությամբ.

համատեղ ուժերով վերականգնել 1988 թվականի դեկտեմբերյան երկրաշարժից տուժած Անիի մայր տաճարը, նկատի ունենալով Անի քաղաքի տարածքում պեղումների նկատելի աշխուժացումը, այդ գործին մասնակից դարձնել նաեւ հայ մասնագետներին, ստեղծել Անիի հուշարձանների պահպանության եւ վերականգնման հարցերով զբաղվող միջազգային հանձնաժողով արտասահմանյան մասնագետների մասնակցությամբ, Անին վերածել արգելոց-թանգարանի, թուրք-հայկական միացյալ տնօրինությամբ, Կարս քաղաքում ստեղծել Անիի հուշարձանների վերականգնմամբ զբաղվող հատուկ հիմնարկություն, որտեղ կարողանային բնակվել եւ աշխատել հայ մասնագետները:

Անիի քաղաքերս հրաշքներն ամեն տարի իրենց են ձգում շուրջ 50 հազար զբոսաշրջիկների: Շահութաբեր գործոնն անշուշտ խաղաց իր որոշիչ դերը, երբ Կարսի նահանգապետարանը եւ Թուրքիայի մշակույթի եւ տուրիզմի նախարարությունը, ծանոթանալով նոտայի հետ, ցանկություն հայտնեցին համագործակցել հայկական կողմի հետ: Եվ ահա այս տարվա հուլիս ամսին նախատեսվում էր Թուրքիայի եւ Հայաստանի մշակույթի նախարարների հանդիպումը, որը, ցավոք, չիրականացավ: Քելբաջարի դեպքերը թուրքական կողմի համար բանակցություններից խուսափելու նոր պատրվակ հանդիսացան:

Ներկայումս մեծացել է Անիի նկատմամբ հետաքրքրությունը ֆրանսիացիների կողմից: Փարիզի քաղաքապետ Ժակ Շիրակի անձնական նախաձեռնությամբ քաղաքապետարանը մեծ շուքով նշեց Անիի հիմնադրման 1000-ամյակը, հրատարակվեց հատուկ տեղեկագիր: Փարիզի քաղաքապետարանը լավատեղյակ է մեր կենտրոնի գործունեությանը եւ պատրաստ է պետական մակարդակով համագործակցության:

— Ինչպե՞ս եք պատկերացնում Անիի վերականգնման եւ պահպանության առնչությամբ թուրքական կողմի հետ ծագող խնդիրների լուծման ուղին:

— Իմ կարծիքով, միակ ճիշտ ճանապարհը միջպետական նորմալ հարաբերությունների հաստատումն է եւ այդ ֆոնի վրա խաղաղ բանակցությունները:

— Ձեր ծրագրերում Դուք հատուկ տեղ էիք հատկացրել Անիի պատմությանը նվիրված աշխատությունների, արշավախմբի օրագրերի եւ արխիվի հրատարակությանը: Ինչպե՞ս են գործերն այդ բնագավառում:

— Ներկայումս նախատեսվում է շուրջ 30 հատորից հրատարակել Անիի պատմությանը նվիրված աշխատություններ, այդ թվում 10 հատորից միայն Անիի հնադարանի արշավախմբի հաշվետվությունները, որոնք ժամանակին լույս են տեսել Նիկողայոս Մառի, Հովսեփ Օրբելու եւ մյուս մասնագետների կողմից, երկու հատորով՝ Անիի ճարտարապետությունը, 4 հատորով՝ ճանապարհորդական նոթերը: Նյութերը պատրաստելու նպատակով հեղինակների մի մեծ կոլեկտիվ պայմանագրային ձեւով աշխատում է մեր գիտական կենտրոնում: Լույս են տեսել «Անի» ամսագրի առաջին եւ երկրորդ համարները, իսկ երրորդն ու չորրորդն իջեցված են տպարան:

— Որեւէ նորություն կարո՞ղ հայտնել 1917 թվականին Ն. Մա... Թիֆլիս ուղարկված եւ Ռուսաստանում անհետացած մեկ վագոն տառ... թյամբ Անիի արխիվի մասին: ...ռնման աշխատանքներ կատա... վու՞մ են:

— Առայժմ նորություն այդ մ... չունենք, սակայն նախատեսված... ստեղծել կորած բեռան հարցե... զբաղվող հատուկ խումբ:

— Ձեր կարծիքով ինչպե... Անիի արագան, կարո՞ղ... երբեւէ դառնալ համայն... թյան մատչելի զբոսավայր...

— Ես լավատես եմ: Ավե... մոգված եմ, որ կիրականա... բանաստեղծ Հովհաննես Շ... երազանքը՝ ամեն հայի համա... նին տեսնեմ ու նոր մեռնեմ»:

ՆՏ. Միջնադարյան Հայա... մայրաքաղաք Անին գիտնակ... րի եւ պատմաբանների ուս... սիրման առարկա է եղել դե... րասկզբին, երբ իրենց անձնակ... ...անքերով ակադեմիկոս Ն. Մառ... Թ. Թորամանյանը, Հ. Օրբելին... այլ նվիրյալներ ձեռնարկեցին ...նիի ավերակների ուսումնասիր... թյան գործը: Այն տեւեց մինչեւ 19... թվականը: 1921 թվականին Հայա... տանի լուծողկոմ Ասքանազ Մ... վյանը եւ թուրք հրամանատար Կ... րաբեքիր փաշան բանակցությ... ներ էին վարում Անին սահմա... մերձ գոտու մեկ այլ բնակավ... հետ փոխանակելու համար: նպատակով նախատեսված էր կայիս Ամասիայի շրջանը, ... կայն տեղի ունեցավ Թու... վրա Հունաստանի հարձա... իսկ «հայկական կողմը», ... պանելով «ժողովրդական»... րիային, համար գտավ ձ... կավորապես դադարեցնել բ... ցությունները: Հայաստանի խո... դայնացման գրեթե ողջ շրջանում Անիի ճակատագիրը պատվեց մոռ... թողով, ավելին՝ համայնավար տե... րի աչքերի առջեւ ու լուռ համա... ձայնությամբ ավերվեցին հայո... հինավուրց մայրաքաղաքի բազմա... թիվ անգնահատական ճարտարապետ... կան հուշարձաններ: Եվ այսպե... տասնամյակներ:

Կարծիք

Փորձենք պարզել սրան նախորդող իրադարձությունների միջեւ եղած պատճառահետեւանքային կապերը:

Նախ հիշեցնեմ տնտեսագիտության մեջ դրամի «պարտականությունները»: Դրանք չորսն են. 1) ծառայել որպես ապրանք գնելու-վաճառելու միջոց, 2) որպես խնայողական արժեչափ, 3) վարկավորման եւ ներդրումներ կատարելու միջոց, 4) իբրեւ հաշվողական ստանդարտ:

Թվարկվածներից ո՞րն է կատարում ռուբլին: Առաջինը՝ մասամբ, քանզի շատ դեպքերում տարադրամն է իշխում գործարքներում: Երկրորդը՝ ամենեւին, քանզի արժեզրկման չափերով ու տեմպերով խաղաղ սասանել է հավասն իր հանդեպ, որն ի զորու չեն վերականգնել կարճաժամկետ կայունացումները: Երրորդը՝ դարձյալ մասամբ, քանզի այն չի կարող մասնակցել միջպետական (ոչ ԱՊՀ-ական) վճարումներին դարձյալ իր անհուսալիության պատճառով: Չորրորդը՝ որոշ բան ունենք այս առնչությամբ, քանզի չկա այլընտրանք, բայց դա էլ արդեն ապառվելու վրա է:

Նման ֆոնի վրա մեր սեփական դրամը սկզբնական շրջանում լավագույն դեպքում կարող էր ծառայել իբրեւ առեւտրի միջոց (ներսում), խնայողական արժեչափ, մասամբ էլ իբրեւ ներդրումների միավոր եւ անկասկած որպես հաշվապահական ստանդարտ:

Սակայն դրամի այս անկատեղի հատկանիշները կարող են կորսվել, եթե նրա կայունացման փոխարեն իր ընթացքը սկսի արժեզրկումը: Իսկ ո՞ր դեպքում է այն լինում երբ դրամը չի ամրագրվում երաշխիքներով՝ համաշխարհային ճանաչում վայելող արժեքներով, երբ պետությունը չի կարողանում վերահսկել նրա շարժը, հարաբերությունը տարադրույթի հետ, երբ ապականեսը նոր մի նոր դրամական բարեփոխման:

Տգիտության գինը տասնյակ միլիոններ

կամ չի լինում ծուխ առանց կրակ

Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի անցյալ շաբաթ արած կտրուկ հարվածը մեզ հանկարծակիի բերեց: Թեեւ առայժմ մնում ենք ռուբլու գոտում, սակայն, անկախ դեպքերի հետագա զարգացման ցանկացած ընթացքից, արդեն հասունացել է մեր սեփական դրամի մուտքը, այլ խոսքով, այն այլեւս անխուսափելի է եւ շատ մոտ ապագայի խնդիր:

Շատերը, ըստ համապատասխան ընդունված կարծիքի, հակված են մտածելու, որ մենք չունենք մեր սեփական դրամը շրջանառության մեջ մտցնելու ամենակարեւոր պայմանը՝ նրա արժեքը փոխհատուցող միջոցները:

Երբ դրամի վրա գրվում է, որ այն երաշխավորված է պետական գույքով (ինչպես 1918 թվականի ՀՀ դրամանիշերի դեպքում էր), ապա պետք է հասկանալ, որ դրանք մեր բոլոր ձեռնարկություններն են: Դրանց մի մասը (ընդգծում եմ, ոչ բոլորը, քանզի անպայման մեկի պահպանվի նաեւ պետական բաժինը) կսեփականաշնորհվեն: Իսկ գիտե՞ք այս ակցիայից ակնկալվող գումարի մասին խոսելիս ինչ թիվ է նշվում՝ 500 մլրդ ռուբլի: Բավակա՞ն է արդյոք այս գումարը մեր սեփական դրամը երաշխավորելու համար, դատեք ինքներդ:

Քանի որ խոսք գնաց երաշխիքների մասին, ուզում եմ հիշատակել տարադրամի պահանջները վայլուսային շուկայում գտնվելու փոխարեն անընդհատ աճում են:

Սակայն դառնանք մեր սեփական դրամին: Վերջերս ՀՀ ֆինանսական դրամին: Վերջերս ՀՀ ֆինանսների առաջին փոխնախարար Վահրամ Ավանեսյանի հետ զրուցելիս, նա ընդգծեց, որ ՌԴ կենտրոնական դրամատան վերջին քայլի ֆոնի վրա չի բացառվում նաեւ մեր սեփական դրամի մուտքը շրջանառություն: Ավելացնելով սակայն, որ դա կապված է ոչ միայն տեխնիկական դժվարությունների հետ, այլեւ տնտեսությանը հարկ է նախապես տնտեսել նման քայլը: Կարծում պատրաստել նման «նախապատրաստությունը» մեզանում արդեն սկսված է եւ ընթանում է անկախ մեր կամքից: Գուցե չգիտակցելով ամբողջ խորությունը, մենք մասնակից ու մասն ենք ափյուռքը զորաշարժի ենթարկելը:

Իբրեւ մեր սեփական դրամի երաշխիք կարող է ծառայել նաեւ 20-30 տարի մարման ժամկետով փոխառնված տարադրային վարկը: Այն, ինչ որ վերցրել ենք եւ այն, ինչ կարող ենք վերցնել: Կամ, ինչու չէ, սփյուռքահայերին Հայաստանի քաղաքացիություն շնորհել ոսկու վճարի դիմաց:

Եւ մինչ մեր ուժերն ու միջոցները ծախսվելու փոխարեն կարծիքների փոխանակություն ենք ծավալում ամենատարբեր օղակներում, խորհրդարանական ամբիոնից սկսած մինչեւ պուրակների ծերունական հավաքույթները, Հայաստանը բիրախ է դառնում գոյություն չունեցող երկրի ոչինչ չարժեցող թղթադրամների հարձակման համար: Թույլ տվեք կասկածի տակ առնել, պարոն փոխնախարար, ձեր հիշատակած միջոցառումների արդյունավետությունն այս պարագայում, որքան եւ ինչպիսի պատնեշներ դնենք սահմանին «դրսից» ռուբլու ներհոսքը կանխելու ու այստեղ ապրանքների արտահոսքը ... համար, միեւնույն է, ով փնտրում ... նա կգտնի սողանցք:

Իսկ գիտե՞ք ինչ լուրեր են ... պտտվում ժողովրդի մեջ, ասում է ... մեր սեփական դրամը շրջանառ... թյուն չեն մտցնի այնքան ժամանակ, մինչեւ մաֆիոզները չազա... վեն իրենց ձեռքը մնացած միլիո... ներից: Ինչ ուզում եք ասեք, չի լ... նում ծուխ առանց կրակ:

Իսկ ի՞նչն է խանգարում ... սայլը շարժվի մեռյալ կետից, ... կին հարց եմ տալիս ինձ ու կրկ... էլ պատասխանում՝ տգիտություն... պահի կարեւորությունը չգիտակցե... լը, անպատասխանատվությունը, ... րանց գինը մեր դեպքում տասնյակ միլիոնավոր դոլլար է եւ շատ ... շատ խորտակված հույսեր:

ՄԱՐՏԱ ԲԵԿՅ.
Մեկնաբ.

ԲՈՒԺՈՒՄ ԱՌԱՆՑ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ

Էքստրասենս Ա. Ս. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ բուժում է՝ երեւանյան հիվանդություն, գլխուղեղի, խոռնիկական տոնզիլիտ, բրոնխոսպազմեր, հայմորիտ, ֆռոնտիտ, գլխացավ, գլխապտույտ, հոդացավ, նյարդային համակարգի հյուծվածություն, օրգանների ֆունկցիոնալ խանգարումներ

Հասցեն՝ Երեւան, Մուրացանի փ. 115, երկաթգծի հիվանդանոց, 5-րդ հարկ, 518 սենյակ

հեռախոս 45-60-34

Ընդունելությունը ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից) ժամը 09:00-12:00.

digitised by A.R.A.R.@

Լեհաստան

ՀԱՅԵԼՈՒ ՀԱԿԱՌԱԿ ԿՈՂՄԸ

Երեք տարի առաջ Լեհաստանի սահմանները լրիվ բացվեցին, սեփականաշնորհումն ու մրցակցությունը ծավալվեցին: Լեհերից շատերի համար դա օգտակար եղավ: Բայց այսօր առկա են նաեւ գործազրկություն, զգալի արժեզրկում եւ այլ բացասական երեւույթներ:

Լեհերն արագորեն հրաժեշտ են տալիս նախկին համակարգին: Մասնավոր հատվածը բուռն վերելք է ապրում: Վարշավայի բորսան ռեկորդներ է սահմանում: Տնտեսական նահանջն ավարտվում է, եւ արտաքին առեւտուրը բավական վիճակում է: Սակայն այս ամենը չխանգարեց, որ մայիսի 28-ին խորհրդարանն անվստահություն հայտնի ժողովրդականություն վայելող Հաննա Սուչոկայի կառավարությանը: Հետկոմունիստական Լեհաստանում վարչապետները միշտ տապալվում են միեւնույն պատճառով. նրանք չեն կարողանում քայլել վերափոխումներին համընթաց: Սուչոկայի մեղքն այն է, որ մերժել էր բարձրացնել ծառայողների եւ դասատուների աշխատավարձը:

Ներկայումս շուկայական հարաբերություններն իրենց պայմաններն են թելադրում: Լեհերից շատերը փոխել են իրենց զբաղմունքը եւ դարձել գործարար մարդիկ. ծառայողը հանուն բարձր վաստակի աշխատում է անշարժ գույքի կոոպերատիվ բանկում, մեղվապահն սկսել է ավտոդողեր ներմուծել, 29-ամյա մի ճարտարագետ դարձել է պանդոկապան, թեեւ մտադիր է զբաղվել նաեւ իր մասնագիտությամբ: Ինչպես նշում է «Le Point» հանդեսը, 1989 թվականից մինչեւ օրս մասնավոր ձեռնարկությունների թիվը Լեհաստանում քառապատկվել է. 8500 պետական ձեռնարկություններից 2000-ը սեփականաշնորհվել է, 2 միլիոն աշխատատեղ է ստեղծվել մասնավոր հատվածում, որն այժմ օգտագործում է ամբողջ աշխատուժի 60 տոկոսը (ներառյալ երբեք չազգայնացված գյուղատնտեսությունը):

Ի տարբերություն Կենտրոնական Եվրոպայի իր հարեւանների, Լեհաստանը հակված էր փոփոխությունների: Երկիրը երբեք փակ չի եղել, ինչպես Չեխոսլովակիան կամ Ռումինիան: Լեհերը մեծ ճանապարհորդներ են: «Նրանք այժմ ընդօրինակում են այն, ինչ տեսնում են աշխարհում», ասում է օտարերկրացի բանկատերերից մեկը: Լեհական սփյուռքը զգալի թիվ է կազմում ԱՄՆ-ում (մոտ 10 միլիոն), Մեծ Բրիտանիայում, Ֆրանսիայում: Դրա շնորհիվ Արեւմուտքի հետ սերտ կապերը չեն խզվել: Ճիշտ է, 1989 թ. ի վեր վարվող «բաց դռների» քաղաքականության տարիներին սփյուռքի լեհերը խոշոր ներդրումներ չեն արել Լեհաստանում (բացառությամբ հեռուստացույցների Curtis ֆիրմայի), սակայն նրանք շատ հաճախ ստեղծել են այն նյութական հիմքը, որի շնորհիվ իրենց հորեղբորորդիները կամ զարմիկները կարողացել են խանութ բացել կամ արեւմտյան ավտոմեքենա գնել:

Մասնավոր հատվածի դինամիզմը որոշ իմաստով վարակիչ է. հանրային որոշ ֆիրմաների կառավարումը նույնպես բարելավվել է: Շչեցինի նավաշինարարները դեռ երեք տարվա պատվերներ ունեն, պղնձի արդյունաբերությունը, մետալուրգիան լավ են դիմանում: Այս ամենը նպաստեց Արեւմուտքի հետ գրեթե համակշռված արտաքին փոխանակումների ձեւավորմանը եւ տնտեսական նահանջի տարիներից հետո անցյալ տարի սկսված տնտեսական վերելքին: 1993 թ. նախատեսվում է ազգային համախառն արտադրանքի 3-4 տոկոս աճ:

Վարշավան թերեւս կարելի է անվանել ֆինանսական նոր մայրաքաղաք: 1991 թ. ֆրանսիացի փորձագետների աջակցությամբ 52-ամյա ընդմիջումից հետո բացված բորսան գտնվում է նախկին կոմկուսի շենքում, որն այսօր վերածվել է գործարար կենտրոնի: Սոցիալիստական ռեժիմի միակ մնացուկը մարմարե ճեմասրահի անկյունում դրված հանքափորի արձանն է, որը ծածկել են մի վիթխարի բույսի հետեւում: Վարշավայի բորսան թեեւ արեւմտյան չափանիշներով այնքան էլ մեծ չէ (գնահատվում է միայն 17 արժույթ), բայց Արեւելքում թերեւս ամենաակտիվն է եւ գերազանցում է Բուդապեշտի բորսային: Մարտ ամսից արժույթների ցուցիչը փաստորեն եռապատկվել է: Ներկայումս արժեթղթերի վաճառքի ժամանակ լեհ ներդրողներին գումարվում են նաեւ օտարերկրացիները, որոնք սկսել են շուկաներ փնտրել Լեհաստանում:

Այդուհանդերձ չպետք է պատրանքներ ունենալ: Վարշավան ցուցափեղկ է, արտաքուստ տեսակետից երկրի ամենալավ քաղաքը (գործազրկությունը կազմում է հազիվ 5 տոկոս), սակայն Լեհաստանի անցյալը դեռ իսպառ չի անհետացել: Վարկ ստանալը կարելի է իսկական սխրանք համարել: Անցյալ տարի Լեհաստանի ամենամեծ բանկերից մեկը՝ PKO-ն ամբողջ երկրի գործարարներին գրավականով տվել է 5000 փոխառություն: Նման ընթացքով անհնար է վերացնել բնակարանային դաժան ճգնաժամը: Վարկերի պակասի պատճառով ծրագրերը կենտրոնացվում են առեւտրի եւ սպասարկումների ոլորտում, քանզի արդյունաբերությունը պահանջում է առավել ծանրակշիռ ներդրումներ:

Գործարար աշխարհում խաղի կանոնները դեռ այնքան էլ հստակեցված չեն: Պատահական չէ, որ տեղ-տեղ սկանդալներ են ծագում: Վերջինը կապված է բանկատեր Լեխ Գրոբելնիի հետ, որը մասնավոր բանկ էր բացել առանց թույլտվության: Այժմ նա բանտարկված է, ինչպես սենատոր Յանուշ Բարանովսկին, որը միջոցներ էր յուրացրել իր ապահովագրական ընկերությունից: Նոր հարկեր մտցվելուց հետո Լեհաստանում շահութաբերությունները բազմապատկվել են: Կասկածելի են դառնում նոմենկլատուրայի այն ներկայացուցիչները, որոնք շատ արագ են հարստացել: Ինչպես նշում է օտարերկրացի արդյունաբերողներից մեկը, «կաշառակերությունը դարձյալ տարածված է. այն հատկապես մեծ չափերի է հասնում մաքսատներում եւ հարկային գործում: Բյուրոկրատիան կախարդանքով չի վերացել»:

Այս է պատճառը, որ արտասահմանյան բազմաթիվ ֆիրմաները (Coca, Pepsi, Unilever, Danone, Ikea, Colgate եւ այլն) չեն շտապում խոշոր ներդրումներ կատարել Լեհաստանում: Կենտրոնական Եվրոպայի ամենամեծ շուկայում (38 միլիոն բնակիչ) նրանք 3 տարում ներդրել են հազիվ 8-9 միլիարդ ֆրանկ: Այդ գումարը էլ ավելի փոքր կլիներ, եթե «Ֆիատը» նոր արտադրություն բացած չլիներ երկրի հարավում:

«Լեհերը, որ հոգով ազգայնական են, չեն համակերպվում այն մտքին, որ օտարերկրացիներն իրենց մոտ հաստատվում են սեփական երկրում», պարզաբանում է ամերիկացի մի բանկատեր: Վերջերս զգացվում է որոշակի այլատյացություն: Անցյալ տարվա ամռանը «Ֆիատի» գործարանում տեղի ունեցած երկարատեւ գործադուլը դրա արտահայտությունն էր: «Թոմսոն» ֆիրման, որը 1991 թ. գնեց կինեսկոպներ արտադրող «Պոլկոլոր» ձեռնարկությունը եւ մեծ ծախսեր արեց, ներկայումս ենթարկվում է մամուլի հարձակումներին: Լեհերը պնդում են, թե ոչ թե «Թոմսոնն» է փրկել «Պոլկոլորին», այլ հակառակը: Total նավթային հսկան ամիսներ շարունակ սպասում է, որպեսզի իմանա նավթագործարան բացելու պայմանները: Ջինս արտադրող ամերիկյան «Լեւի Ստրաուս» հանրահայտ ֆիրման, որն ուզում էր արտադրություն բացել տեքստիլ արդյունաբերության ավանդական քաղաք Լոձում, ի վերջո ստիպված եղավ այն բացել Վարշավայի մերձակա մի փոքր քաղաքում:

Օտարերկրացիների հանդեպ այս անվստահությունը վկայում է եռամյա հեղաշրջումներից հետո լեհերի մեծամասնության շրջանում տիրող տագնապների մասին: 1990 թ. հունվարին այն ժամանակվա ֆինանսների նախարար Լեշեկ Բալցերովիչը բառացիորեն պայթեցրեց նախկին վարչակարգը: Գներն արձակվեցին, զլոտին դարձավ փոխարկելի, սահմանները լայնորեն բացվեցին, ծավալվեցին մրցակցությունն ու սեփականաշնորհումները: Հուլիսին մտցվեց ավելացված արժեքի հարկ, եւ սկսվեցին զանգվածային սեփականաշնորհումներ: 1990 թ. արժեզրկումը կազմեց 586 տոկոս, բայց 1992-ին իջավ 40-ի: Խանութները լցվեցին, թվացյալ բարգավաճում սկսվեց: Սրանք բարեփոխումների դրական կողմերն են:

Դժբախտաբար, կան նաեւ բացասական կողմեր: Ներկայումս 2.6 միլիոն գործազուրկ կա (աշխատունակների 14 տոկոսը) այդ երկրում, որը երեք տարի առաջ փաստորեն գործազրկություն չուներ: Իրենց հատկապես անապահով են զգում փոքր ավանների բնակիչները, որտեղ առկա է արդյունաբերության մեկ ճյուղ: Հանրային հատվածում արժեզրկումը խժռում է աշխատավարձերը: Երբ հանքափորները դեռ բավական լավ են վարձատրվում (6-7 միլիոն զլոտի), ապա դասատուները միջինից ցածր վաստակ ունեն (2-3 միլիոն): Ճիշտն ասած, լեհերի մեծ մասը դժվարությամբ է ծայրը ծայրին հասցնում:

«Աղքատությունն արագորեն տարածվում է: Լեհերի կեսը դժվարությամբ է մուծում բնակարանի, գազի վարձը, մարում վարկերը», ասում է Էվա Սպիխալսկան, երկրի ամենամեծ OPZZ արհմիության ղեկավարը, որն ունի 5 միլիոն անդամ («Համերաշխություն» արհմիությունն ունի 2 միլիոն անդամ): Սպիխալսկան եղել է դասատու, նավաշինարանի պետ, ապա արհմիութենական գործիչ է դարձել: Նա ասում է, որ ինքը կարողանում է ընդհանուր լեզու գտնել վարչապետ Հաննա Սուչոկայի (որը պաշտոնում է մնում մինչեւ նոր ընտրությունները) եւ նախագահ Լեխ Վալենսայի հետ: OPZZ արհմիությունը ընդդիմադրությամբ չի զբաղվում: Նրա ձեռնարկած երկու համազգային գործադուլները փետրվարին եւ մարտին տեւել են ընդամենը 30 րոպե եւ մեկ ժամ: Արհմիության գլխավոր նպատակը ժողովրդի գնողունակության պաշտպանությունն է: 1990-1993 թթ. այն նվազել է 30 տոկոսով:

Արդեն քանի ամիս է, ինչ Լեհաստանում դժգոհության ելույթներ են տեղի ունենում: Գյուղացիները նույնպես Վարշավայում հանձախակի ցույցեր են անում: 1989 թ. գյուղատնտեսությանը տրվող պետական օժանդակությունը վերացվեց, մինչդեռ պարարտանյութը, տեխնիկան ու սերմացուն շարունակում են թանկանալ: Վարկերի պակասի պատճառով գյուղացիներն իրենց գերի են զգում իրենց փոքրիկ հողակտորներում (2,1 միլիոն մասնավոր տնտեսությունների հազիվ 20 տոկոսն ունի 10 հեկտարից մեծ հողակտոր): Վերջին տարիներին սակայն բազմաթիվ գործազուրկներ քաղաքներից գյուղ են վերադառնում եւ ապրում են իրենց ընտանիքների հետ:

Չնայած դժգոհություններին, իշխանությունները շարունակում են իրենց կոշտ գիծը: Նրանք ուզում են բյուջեի պակասորդը պահպանել ազգային համախառն արտադրանքի 5 տոկոսի սահմաններում, որպեսզի օտարերկրյա վարկատուներին վճարելու հնարավորություն ունենան (Լեհաստանի պարտքը կազմում է մոտ 50 միլիարդ դոլար): 11 ամսվա կառավարումից հետո այս տարվա մայիսի 28-ին Հաննա Սուչոկայի կառավարությունը տապալվեց ընդամենը մեկ ձայնի պատճառով: Ճիշտ նույն ձեւով երկատված է Լեհաստանի ամբողջ ժողովուրդը, որը գիտակցելով բարեփոխումների անհրաժեշտությունը, միաժամանակ ճնշված ու տագնապահար է պահանջվող զոհաբերությունների պատճառով:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

Ռուսաստան

Նոր կրքեր Բարաննիկովի շուրջ

Ռուսաստանում կրքերը նորից բորբոքվում են, այս անգամ անվտանգության նախարար Վիկտոր Բարաննիկովի պաշտոնազրկման կապակցությամբ: Բարաննիկովին պաշտոնից ազատելու հրամանագիրը Ելցինը ստորագրել էր արձակուրդն ընդհատելուց եւ Մոսկվա վերադառնալուց անմիջապես հետո:

Երեքշաբթի, ելույթ ունենալով անվտանգության նախարարության ղեկավար կազմի առջեւ, Ելցինը հիմնավորեց իր այդ որոշումը նրանով, որ Բարաննիկովը, նախ, լուրջ սխալներ է թույլ տվել աշխատանքում, մասնավորապես կապված տաջիկ-աֆղանական սահմանի թույլ պաշտպանվածության հետ, եւ երկրորդ, խախտել է որոշ բարոյական նորմեր: Ռուսաստանի նախագահի մամուլի ծառայության պարզաբանումներից պարզվում է, որ Բարաննիկովը ազգականներին արտասահման ուղարկելու համար դիմել է ոչ պետական կազմակերպությունների օժանդակությանը: Իր ելույթում Բորիս Ելցինը նշել է, որ Բարաննիկովի պաշտոնազրկումը սակայն չի ազդում նախարարության աշխատակազմի վրա:

Հրամանագիրը եւ մասնավորապես պարզաբանումները աշխույժ արձագանքներ են առաջացրել ընդդիմության շարքերում: Երեքշաբթի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը հայտարարել է, որ հրավիրելու է ԳԽ նախագահության նիստ, այդ հարցը քննարկելու եւ Բարաննիկովին պաշտոնում վերականգնելու նպատակով:

Ազգային փրկության ճակատի ղեկավարներից Իլյա Կոնստանտինովը պնդել է, որ Ելցինի շրջապատում չկա եւ ոչ մեկը, որ այդպիսի մեղքեր գործած չլինի, եւ այնուամենայնիվ, Ելցինը չի պաշտոնազրկում Շումեյկոյին, Պոլտորանինին եւ մնացածներին: Այդպիսի արձագանքները շատ են:

Կարելի է հանգել այն եզրակացության, որ ըստ երեւույթին, Բարաննիկովի պաշտոնազրկմամբ խախտվում է գործադիր իշխանության մարմիններում մինչ այդ շատ թե քիչ պահպանվող ուժերի հարաբերակցությունը ի օգուտ նախագահ Բորիս Ելցինի կողմնակիցների: Ժողովրդավարները դա չեն թաքցնում: Ժողովրդավարական Ռուսաստան շարժման ղեկավարներից Լեւ Պոնոմարյովի խոսքերով, Բարաննիկովի պաշտոնազրկումը զարմանք չի հարուցում, քանի որ նա մինչ այդ դադարեցրել էր Բակատինի՝ նախկին նախարարի սկսած բարեփոխումները, որոնք վերաբերում էին անվտանգության նախարարության կառուցվածքին, խնդիրներին եւ այլն: Բացի այդ, Բարաննիկովը Գերագույն խորհրդի նիստերից մեկում հայտարարել էր, որ ազատական գործերի քանակը խիստ ուռճացված է, ինչը, ըստ Պոնոմարյովի, տարօրինակ տպավորություն էր թողել շատերի վրա:

Ինչեւէ: Սահմանադրական դատարանի նախագահ Վալերի Զորկինը, որն ի պաշտոնե հակված է ոսկե միջինի, երեքշաբթի արտահայտվել է, որ Բարաննիկովի պաշտոնազրկումը մտահոգիչ փաստ է, բայց Գերագույն խորհուրդը հազիվ թե կարողանա վերականգնել նրան, քանի որ Բարաննիկովը չի հաստատվել պաշտոնում ԳԽ կողմից:

Տեղեկանք. Վիկտոր Բարաննիկովը 1940 թ. ծնված, ավարտել է միլիցիայի բարձրագույն դպրոցը: Բանակի գեներալ է: 1990-91 թթ. Ռուսաստանի, 1991-92 թթ. նախկին ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարարն էր: 1992-ի հունվարից գլխավորում է Ռուսաստանի անվտանգության նախարարությունը:

Ա. Յ.

Լուրերի Հոսք

ԱՄՆ-Կուբա. հաղորդակցության ընդլայնում

Բիլ Քլինթոնի վարչակազմը ընդունեց որոշում, որը ամերիկյան հեռախոսային ընկերություններին թույլ է տալիս ընդլայնել հաղորդակցական կապերը Կուբայի հետ: Ինչպես նշեց «Նյու Յորք թայմզ» թերթը, ամենայն հավանականությամբ դա առաջիկա տարիներին «Ազատության կղզու» նկատմամբ տնտեսական արգելքի թուլացման առավել նշանակալի քայլը կդառնա: ԱՄՆ-ի կառավարությունը հեռախոսային ընկերություններին նաեւ հնարավորություն է տվել Հավանային մասհանել իրենց շահույթի որոշակի մասը, ասվում է հոդվածում: 1961 թ. Կուբայի դեմ Վաշինգտոնի հաստատած առեւտրական արգելքին համապատասխան, ամերիկյան հեռախոսային ընկերությունները հնարավորություն չունեին այդ երկրի հետ որեւէ գործ ունենալ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Ռոնալդ Ֆրիմենը կողմ է ներդրումների ավելացմանը

Նախկին խորհրդային Միության պետություններում ստեղծվող տնտեսական համակարգերը եվրոպացի եւ ամերիկացի ներդրողներին հիանալի հնարավորություն են տալիս մուտք գործելու վիթխարի շուկաներ, որոնցում առայժմ բացակայում է ճապոնիայի մրցակցությունը: «Թայմզ» թերթին տված հարցազրույցում այս կարծիքը հայտնեց վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի նախագահի պաշտոնակատար Ռոնալդ Ֆրիմենը: Նա անչափ գոհ է հատկապես Չեխիայում եւ Ռուսաստանում կատարվող փոփոխությունների տեմպերից, որտեղ արագորեն զարգանում է ձեռնարկչության մասնավոր հատվածը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Լիտվա-Ռուսաստան. փոխզիջման որոնում

Լիտվայի սեյմի արտաքին գործերի կոմիտեի նախագահ Կ. Բոբյալիսը Վիլնյուսում կայացած բրիֆինգում հայտարարեց. «Ռուսաստանի հետ անցկացվող երկխոսության ընթացքում Լիտվան պետք է ճկուն որոնել խելամիտ, փոխընդունելի զիջումներ, բնականաբար, ոչ մեր անկախության համար սկզբունքային հարցերի հաշվին: Սակայն Մոսկվայի հետ վերջնագրերի լեզվով խոսելը ոչինչ չի հանգեցնի: Ռուսաստանի հետ բնականոն հարաբերություններ ունեն այնպիսի մեծ երկրներ, ինչպիսիք են ԱՄՆ-ը, Մեծ Բրիտանիան, Գերմանիան, Ֆրանսիան եւ այլն: Իսկ Լիտվայում աջ ընդդիմության որոշ քաղաքագետներ մեզ կոչ են անում այդ երկրի ներկայիս ղեկավարության նկատմամբ կոշտ վարվել, խոսել վերջնագրերի լեզվով: Ռուսաստանը սկզբունքորեն կատարում է մեր հանրապետության տարածքից իր զորքերի դուրս բերման գրաֆիկը եւ, ինչպես ցույց է տալիս այդ գործողության կատարման ընթացքը, բանակը Լիտվայից կհեռանա այս տարվա օգոստոսի վերջին, ինչպես նախատեսված է 1992 թ. սեպտեմբերի 8-ի ռուս-լիտվական համաձայնագրով: Այս առումով մենք Մոսկվայից չենք բողոքում:

Արաբական երկրների մեջ Եգիպտոսի պարտքն ամենամեծն է

Արաբական պետությունների ընդհանուր արտաքին պարտքը 200 միլիարդ դոլար է: Ըստ որում, մերձավորարեւելյան պետությունների մեջ պարտատերերի ցանկը գլխավորում է Եգիպտոսը, մինչեւ օրս նա արտասահմանյան վարկատուներից ստացել է արդեն 46 միլիարդ դոլար: Ինչպես նշվում է արաբական երկրների տնտեսության ու զարգացման խնդիրների կենտրոնների միության հատուկ զեկուցագրում, որը հրապարակվել է «Ալ Վաթան» թերթում, երկրորդ եւ երրորդ տեղերում են Մարոկկոն եւ Ալժիրը: Նրանք օտար պետություններին եւ միջազգային վալյուտաֆինանսական հաստատություններին պարտք են յուրաքանչյուրը 25 միլիարդ դոլար: Նրանց հաջորդում են Սուդանը, Թունիսը եւ Սիրիան:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Աշխարհի խոշորագույն կոնցեռնների մասին

Գերմանիան իրավամբ համարվում է արտահանական խոշորագույն տերութիւն, սակայն աշխարհի 500 առաջատար կոնցեռնների ցանկում ունի ընդամենը 32 «ներկայացուցիչ»։ Ճիշտ է, ինչպես վերջին համարում գրում է Մյունխենում հրատարակվող «Ֆորբես» տնտեսագիտական հանդեսը, դա երկու ֆիրմայով աւելի է, քան անցյալ տարի։ Հանդեսը կարիտալի շրջանառության տեսակետից գերմանական ամենաուժեղ կոնցեռն է համարում «Դայմլեր-Բենցը»։ 63 միլիարդ դոլլար տարեկան շրջանառությամբ նա զբաղեցնում է աշխարհում 14-րդ տեղը։ Նրան հաջորդում են «Ֆոլկսվագենը» (22-րդ տեղ) եւ էլեկտրոնային հսկա «Սիմենսը» (27-րդ տեղ)։ 500 առաջատար ֆիրմաների ցանկում առավել լայնորեն ներկայացված է ԱՄՆ-ը (162 կոնցեռն)։ Խոշոր կոնցեռնների թվով 2-րդ տեղում է Ճապոնիան (119)։ Միեւնույն ժամանակ հենց ճապոնական ֆիրմաներն են առաջին 5 տեղերն զբաղեցնում այս հեղինակավոր ցանկում։ Ծագող արեւի երկրում է գտնվում նաեւ աշխարհի խոշորագույն «Իտոկու Կորփորեյշըն» կոնցեռնը, որի տարեկան շրջանառությունը 154, 5 միլիարդ մարկ է։ Ամերիկյան ամենախոշոր կոնցեռնը «Ջեներալ մոթորզն» է։ Նրա դրամաշրջանառությունը կազմում է 132 միլիարդ դոլլար։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Նազարբաեւն ու Քարիմովը առաջարկում են հանդիպում

Ղազախստանի եւ Ուզբեկստանի նախագահներն ԱՊՀ մյուս երկրների ղեկավարներին կոչ արեցին օգոստոսի սկզբին Մոսկվայում կամ որեւէ այլ քաղաքում հավաքվել համագործակցության կենսական խնդիրների քննարկման համար։ ԱՊՀ երկրների ղեկավարներին ուղղված նրանց դիմումի մեջ նշվում է, որ հարկավոր է քննարկել հետեւյալ հարցերը. տնտեսական դաշինքի եւ դրա համակարգիչ մարմինների ստեղծմանն առնչվող որոշման կատարման ընթացքի մասին, հաշվի առնելով, որ համակարգիչ խորհրդակցական կոմիտեն ավարտել է համապատասխան պայմանագրի նախագծի մշակումը, միջպետական բանկին առնչվող համաձայնագրի անհապաղ կիրառման մասին, կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի իրագործման եւ ԱՊՀ ռազմավարական ուժերին առնչվող համաձայնագրերի կատարման մասին։ Հինգշաբթի օրն Ալմա Աթայում բանակցությունների ավարտից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում Նազարբաեւը եւ Քարիմովն ընդգծեցին, որ համագործակցության պետությունների տնտեսական դաշինքի շուտափույթ ստեղծումը համապատասխանում է ԱՊՀ մասնակից բոլոր հանրապետությունների շահերին։ «Մենք պետք է լուծենք տնտեսական միասնական տարածքի, մաքսային, հարկային, գների քաղաքականության խնդիրները», ընդգծեց Քարիմովը։ Նախագահները հայտարարեցին, որ Ղազախստանն ու Ուզբեկստանը մտադիր են այսուհետեւ էլ մնալ ռուբլու գոտում։ Ինչպես ընդգծեց Նազարբաեւը, «ամեն պետություն պետք է պաշտպանի իր տնտեսական շահերը, եւ քանի դեռ ռուբլու գոտին համապատասխանում է մեր երկրների շահերին, սեփական դրամ մտցնելու վերաբերյալ որոշում չի ընդունվի, թեեւ ամեն պահի այն հնարավոր է մտցնել»։ ԻՖ

Սահմանապահ զորքերի հրամանատարության խորհրդակցություն

Հինգշաբթի օրն Ալմա Աթայում անցկացվեց ԱՊՀ սահմանապահ զորքերի միացյալ հրամանատարության մեկօրյա խորհրդակցություն։ Մասնակցում էին Ադրբեջանի, Հայաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ռուսաստանի, Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի եւ Ուկրաինայի սահմանապահ զորքերի ներկայացուցիչները։ Խորհրդակցությունն անցկացվում էր դռնփակ։ Ռուսաստանի ներկայացուցիչ, սահմանապահ զորքերի վարչության պայմանագրային-իրավական բաժնի պետ Ալեքսեյ Կոժեվնիկովը խորհրդակցությունն սկսվելուց առաջ հրաժարվեց պատասխանել լրագրողների հարցերին։ ԻՖ

Մշակույթ

Նկատված է, որ հանրապետականների իշխանության օրոք, այսինքն, այն բանից հետո, երբ 1980-ին Սպիտակ տունը թողեց դեմոկրատ նախագահ Ջիմի Քարտերը, ամերիկյան երաժշտական աշխարհում ջազը մի տեսակ մղվեց հետին պլան։ Բիլ Քլինթոնի նախագահ ընտրվելուց հետո ամեն ինչ կարծես դարձյալ իր տեղն է ընկնում։ Այսպես, անցած ամիս նա իր տան խնջույքի հրավիրեց ջազային մեծությունների մի ողջ խմբի, որոնք ելույթ ունեցան Սպիտակ տան առջեւ։ Ավելին՝ իր ձեռքը վերցնելով սաքսոֆոնը, Քլինթոնն ինքը միացավ սուպերաստղերի նվագախմբին, որոնց մեջ նվագում էր նաեւ լեգենդար տենոր-սաքսոֆոնահար Իլինոյս Ջեկեթը։ Ամերիկյան նախագահի այս քայլը փաստորեն ցուցադրեց պետության քաջալերիչ վերաբերմունքը արտասահմանում ամերիկյան երաժշտության այս ամենատարածված ժանրի հանդեպ։

«Նման պատվի մենք արժանացել ենք մեկ էլ 1978 թ., երբ նշում էինք «Ջեյ-վի-սի» փառատոնի քառորդ դարը, ասում է պրոդյուսեր Ջորջ Ուեյնը։ Ուրախ ենք կրկին այստեղ հայտնվելու համար»։ Ջազի աշխարհում ամենահայտնի այս իրադարձության 40-ամյակը լրացավ այս տարի։ Դրա կապակցությամբ Նյու Յորքում տեղի ունեցավ փառատոնային շաբաթ. քաղաքի մեծ ու փոքր բոլոր համերգասրահներում հնչում էր ջազային երաժշտություն։

60-ականներին, երբ երաժշտական հարթակներում տիրականորեն իշխում էր ռոքնռոլը, ջազը գոյատեւեց եւ պահպանվեց նաեւ շնորհիվ Ուեյնի հսկայական նդաստակամեա ախտաստանի։ Ամեն տարի նա կազմակերպում էր ջազային փառատոներ։ Սկզբնապես դրանց միաժամանակ մասնակցում էին թե՛ ռոք-եռաժիշտները, թե՛ ջազային կատարողները։ Սակայն աստիճանաբար դրանք ձեռք բերեցին զուտ ջազային ուղղվածություն եւ տեղափոխվեցին Նյու Յորք։ Վերջինիս քաղաքապետ Դեյվիդ Դինքինսը, ելույթ ունենալով այս տարվա փառատոնի բացման ժամանակ, գովասանքի խոսքեր չխնայեց գեղարվեստական այս միջոցառման հասցեին եւ ներկայացրեց նրա երաժշտական ծրագիրը։ Այն ներառում էր ամենատարբեր համարներ՝ սկսած ջազի չթագադրված թագուհի Բեսսի Քարտերի երգից մինչեւ նշանավոր հարվածային Արթ Բլեյքի հանդիսավոր մեծարումը։

Քլինթոնը եւ ջազը

Փառատոնն իր ներկայությամբ եւ մասնակցությամբ հարգեց նաեւ Ջեկեթը, որն այս անգամ նյույորքյան բաց երկնքի տակ հանդես եկավ իր սեփական նվագախմբով։ Նա յուրօրինակ ճամփորդություն կատարեց դեպի ջազի պատմություն՝ կատարելով 40-ականների շատ հանրահայտ կոմպոզիցիաներ Քաունթ Բեյսիի, Բեննի Գուդմանի եւ Լայոնելլա Հեմպտոնի արխիվներից։ Դրանք այն տարիներն էին, ջազի այն ոսկե շրջանը, երբ այս նշանավոր սաքսոֆոնահարը հայնի դարձավ ողջ Ամերիկայում «Flying Home» կոմպոզիցիայում փայլուն կերպով կատարելով այդ գործիքի պարտիան։ Ուշագրավն այն է, որ Ջեկեթն իրեն վստահ է զգում նաեւ մեծ նվագախմբի բազմաձայն տարերքում, երբ փողային գործիքները միասին ստեղծում են ձայնային հզոր պատ։ Փառատոնում նրա ողբերգական ինչ-որ մի բան էր... ընդհանուր մենակատարումները խանդավառությամբ արձագանքվեցին ունկնդիրների հոգիներում վերածնելով անցյալի ջազային տոների շունչը։

Մինչեւ այժմ ես շարունակում եմ լսել նաեւ Բեյսիին ու Դյուկին»։ «Իսկ ի՞նչ են այսօր լսում մեր երեխաները,— հարցնում է նշանավոր ջազմենը եւ շարունակում,— եթե այն երաժշտությունն ինձ վրա թողել է անանց տպավորություն, սա նշանակում է, որ ես էլ ունեմ պարտավորվածություն ներկա երիտասարդների առջեւ՝ նրանց լսել ու սիրել տալու իսկական ջազը»։

Երբ այս երաժիշտը ձայնագրեց «Flying Home»-ի նշանավոր մենանվագը, դեռ պատանի էր։ Հետագա

«Ես երեք տարեկան էի, երբ առաջին անգամ լսեցի Լուի Արմսթրոնգին, ասում է Ջեկեթը։ Դա այնպիսի ազդեցություն գործեց, որ մինչեւ հիմա չեմ կարող մոռանալ, իսկ ես արդեն 69 տարեկան եմ։

տարիներին նրա հռչակն ավելի աճեց։ Նա փոխարինեց Լեստեր Յանգին Քաունթ Բեյսիի նվագախմբում։ Իսկ 50-ական եւ 60-ական թվականներին Ջեկեթն ստեղծեց իր սեփական կոլեկտիվը, որի մենակատարն ու ղեկավարն ինքն էր։ 70-ականներին նա գնաց ջազի շատ վետերանների ճանապարհով, տեղափոխվեց Եվրոպա, որտեղ ամերիկացի ջազ-երաժիշտներն ավելի հարգի էին, քան իրենց երկրում։

Մեկ տասնամյակ անց Ջեկեթը հրավիրվեց ջազի մասին դասախոսություններ կարդալու Հարվարդի համալսարանի պատմության ֆակուլտետում։ Ուսանողների խանդավառ ընդունելությունը նրան ստիպեց մտածելու նոր նվագախումբ կազմելու մասին, որն իրագործվեց 1983 թ.։ Նա հրավիրեց ջազի վետերաններին եւ իր ամենաշնորհալի ուսանողներին։ Այս կապակցությամբ Ջեկեթն ասում է. «Հնարավորություն ստեղծվեց մեր երիտասարդներին պատկերացում տալ իսկական ջազի մասին, թե ինչպես է այն հնչում։ Պարտադիր է, որ ձեր մի ծանոթ... խնջույքի ժամանակ... մոտ նվագում է... Հնարավոր է, որ նա կատարում է ընդամենը 2-3 ակորդ, վերջ, բայց ջազը նվագում է ... երգելու իր զգացմունքների ու ... մասին»։

...նվագախումբը ջերմ ընդունելություն գտավ Նյու Յորքի գիշերային ակումբներում եւ արագորեն փայլուն հաջողություն նվաճեց՝ վերջին 20 տարիներին առաջին անգամ առաջարկ ստանալով ձայնագրվել ամերիկյան խոշորագույն ֆիրմաներից մեկում։

Պատրաստեց
ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆԸ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՎՍ ՄԵԿ ՉԵՄՊԻՈՆ

Հունաստանում ազատ ըմբշամարտից հետո ավարտվեց նաեւ դասական ըմբշամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունը։ Եւ ուրախությամբ պետք է նշել, որ այստեղ էլ գերազանց հանդես եկան Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչները։ Առաջնության վեց մասնակիցներից երեքը տուն են վերադառնում մրցանակներով։ Աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Երեւանի օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի սան, 52 կգ քաշային 19-ամյա Արմեն Նազարյանը (մարզիչ՝ Ռոբերտ Ասատրյան)։ Անցյալ տարի Արմեն Նազարյանը Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունում արժանացել էր դակավ առաջնությունում ... բրոնզե մեդալի։ Աշխարհի առաջնությունում երկրորդ մրցանակակիր դարձավ գյումրեցի արհմիութենական 19-ամյա Վարդան Պալոյանը, որը հանդես է գալիս 48 կգ քաշային կարգում։ Մարզիչ Գեւորգ Հովհաննիսյանի սանը նույնպես Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության մրցանակակիր է եւ անցյալ տարի դարձել էր դասափոխչեմպիոն։ Հայտնի է, որ մեր դասական ըմբիշներից եւս մեկը Աթենում արժանացել է բրոնզե մեդալի, սակայն մեզ չհաջողվեց ճշտել, թե ով։ Հայաստանի հավաքականն այսօր պետք է վերադառնա հայրենիք։ Հիշեցնենք, որ ազատ ոճի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունում էլ մեր հանրապետությունն ունեցավ երեք մրցանակակիր՝ երկու չեմպիոն եւ մեկ արծաթե մեդալակիր։ Մնում է ավելացնել, որ դասական ըմբիշների Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչն էր Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ֆիզդաստիարակության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Արտավազդ Եղիազարյանը։ Ավելի աշխարհի մեծահասակների առաջնությունն է, որը սեպտեմբերի 14-19-ն անցկացվելու է Շվեդիայի մայրաքաղաք Ստոկհոլմում։ Հիմա մեր հանրապետության գլխավոր հավաքականը ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Արամ Սարգսյանի գլխավորությամբ ուսումնամարզական հավաք է անցկացնում Գյումրիում։ Բացառված չէ, որ աշխարհի մեծահասակների առաջնությանը մասնակցեն նաեւ հիշյալ երիտասարդներից ոմանք։ ■

«Բանանցը» հիացնում է

Շվեդիայում մրցաշրջագայող «Բանանցը» հուլիսի 27-ին Ուպսալա քաղաքում 1-0 հաշվով պարտության մատնեց տեղի «Սիրիուս» թիմին, որը հանդես է գալիս Շվեդիայի առաջին դիվիզիոնի (բարձրագույն խումբ) առաջնությունում։

Հաջորդ օրը «Բանանցը» Ստոկհոլմում անցկացրեց ամենադժվարին խաղը։ Հայ ֆուտբոլիստները մրցեցին Շվեդիայի առաջին դիվիզիոնի առաջնության առաջատար «Համարբյու» թիմի հետ։ Խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի 2-2, որը մասնագետների եւ Շվեդիայի հայ համայնքի ղեկավարների կարծիքով հաղթանակ էր, քանի որ երկու օրում, ինչպես Շվեդիայից հաղորդեցին, «Բանանցն» անցկացրեց երկու զորավոր հանդիպում։ Շաբաթ օրը, Շվեդիայի Տու Շոր քաղաքում «Բանանցը» խաղալու է քաղաքի անունը կրող թիմի հետ։ Դա մեր թիմի վերջին հանդիպումը կլինի Շվեդիայում։

ԶԻՎԱՆ ՍՈՎԱՐՅԱՆ

Ախտոս, որ ուշ սթափվեցին

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ հատուկ «Ազգի» համար հաղորդում է Բիլից։

Միջփոնջային մրցաշարի 11-րդ տուրում Հայաստանի ներկայացուցիչները կրկին, ինչպես նախորդ օրը, հանդես եկան բավականին վստահ, չկրեցին ոչ մի պարտություն եւ փոքր-ինչ բարելավեցին իրենց թյուն եւ փոքր-ինչ բարելավեցին իրենց վիճակը։ Ախտոս, որ դա ուշացումով է արվում, եւ մեր շախմատիստներն արդեն չեն հասցնի էապես շրջել մարզական ճակատագրի անիվը։ Վերջապես երեւակայական սանդղակի ... հաղթանակ տանել լանգներին հաջողվեց հաղթանակ տանել Վանուաի սեւերով։ Խուսը վերաբերում է Վահե Ակոբյանին, որը պարտության դիմիր Հակոբյանին, որը պարտության դիմիր Ակոպյանին Թմրեցսի Մրինչերիային։ Այժմ մասնեց կուբացի Ակոբյանը 5,5 միավորով բաժանում է 35-43 տեղերը։ Նախավերջին տուրում վարպետը կրկին սեւերով հանդիպում է մրցակցին Գրանդա Զունիգայի հետ։ Սմբատ Լպուտյանը, որը սեւերով խաղում էր բոսնիացի Նիկոլիչի (Բոսնիա եւ Հերցեգովինա) հետ, հաղթանակի դեպքում դեռ տեսական հնարավորություններ պահպանում էր բարձրակարգ սանդղակում տեղ գրավելու համար։ Բայց խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի, եւ Լպուտյանը 6 միավորով բաժանում է 22-34 տեղերը։ Ի դեպ, նույնքան է վաստակել նաեւ Հուդիթ Պոլգարը։ Հաջորդ պարտիայում Սմբատը սպիտակներով մրցում է բուլղարացի Կիրիլ Գեորգիեւի հետ։ Տիգրան Նալբանդյանը օլիմպ Հերցլեր-ի հետ հաւասարություն կնքելուց հետո վաստակեց 4,5 միավոր եւ այժմ 54-66 հորիզոնականներում է։ Նույնքան է հավաքել նաեւ Բիլի միջփոնջայինում ելույթ ունեցող չորրորդ հայ շախմատիստը՝ թբիլիսցի Գեորգի Բաղատուրովը։ 12-րդ տուրում Նալբանդյանը սեւերով հանդիպում է Պերուի մեկ այլ ներկայացուցչի Դարսի Լիմայի հետ։ Իսկ առաջատարների խմբում վիճակն այսպիսին է. Գելֆանդ (Բելառուս)՝ 8 միավոր, Կրամնիկ, Սալով, Խալիֆման (Ռուսաստան), Կամսկի (ԱՄՆ), Ադամս (Անգլիա), վան դեր Ստերեն (Հոլանդիա), 7,5-ական, Լոթիե (Ֆրանսիա), Յուդասին (Իսրայել), Շիրով (Լատվիա), Սոկոլով (Բոսնիա եւ Հերցեգովինա)՝ 7-ական միավոր։ Հավակնորդների մրցումներում հանդես գալու հույսերը չեն կորցրել նաեւ 6,5-ական միավոր ունեցող տասը մասնակիցները, որոնց մեջ են, մասնավորապես, այնպիսի հռչակավոր գրոսմայստերներ, ինչպիսիք են Կորչնոյը (Շվեյցարիա), Պորտիշը (Հունգարիա), Անանդը (Հնդկաստան), Իվանչուկը (Ուկրաինա)։ ■

Անակնկալ հանդիպում ազերիների հետ

Արտասահմանյան մեր թղթակիցների շնորհիվ «Ազգը» տեղեկացրել է «Արարատի» Ֆրանսիայում անցկացրած հանդիպումների մասին։ Մեր թիմն արդեն վերադարձել է շրջագայությունից։ Ահա թե ինչ է պատմում թիմի պետ ՍԱՄՎԵԼ ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆԸ.

– Մենք հրավիրվել էինք Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից եւ հուլիսի 8-ից մինչեւ 17-ը անցկացրինք հենց Ֆրանսիայի ֆեդերացիային պատկանող գլխավոր մարզաբազայում, որը գտնվում է Կլերֆոնտենում։ Մեզ համար հիանալի պայմաններ էին ստեղծված։ Դասերից մեկը «Արարատի» տնօրինության տակ էր, եւ թիմն օրական երկու պարապմունք էր անցկացնում։ Հենց Կլերֆոնտենում անցկացրինք առաջին ընկերական հանդիպումը։ Մրցակիցն էր մինչեւ 18 տարեկանների Ֆրանսիայի հավաքականը, որը բավականին կազմակերպված թիմ էր եւ նախապատրաստվում էր Անգլիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլին։ Դա շատ հետաքրքիր մրցավեճ էր (1-1) եւ երեւի մեր լավագույն խաղը Ֆրանսիայում։ Հուլիսի 14-ին ավտոբուսով մեկնեցինք Լիոն (600 կմ) եւ Թիզի քաղաքում, որը Լիոնից 60 կմ հեռավորության վրա է, մրցեցինք «Լիոն» թիմի հետ, որին մարզում է Եվրոպայի 1984 թ. չեմպիոն Ժան Տիգանան, իսկ մենեջերն է վերջինիս նախկին խաղընկեր, նույնպես 1984 թ. Եվրոպայի չեմպիոն Լակոմբը։ «Լիոնը» բարձրագույն խմբի ուժեղագույն թիմերից մեկն է եւ լավ համալրում է ստացել։ Մենք խիարկե հոգնած էինք, սակայն հանուն ճշմարտության «Լիոնը» մեզնից ուժեղ էր։ Չնայած մենք բացեցինք խաղի հաշիվը, սակայն զիջեցինք 1-2 հաշվով։ Խաղին ներկա էին Լիոնից ժամանած մեծ թվով հայեր, որոնք սկզբում շատ ուրախացան, որ հաշվի մեջ առաջ անցանք։ Հետո իրենք էին մեզ սփոփում, ասելով. «Կարեւորն այն է, որ կրկին տեսանք «Արարատին»։ Ի դեպ դա «Լիոնի» հետ «Արարատի» երրորդ հանդիպումն էր։ Առաջին երկուսում հաղթել էր «Արարատը» (1967 թ. 2-0, 1980 թ. 2-0)։

Լիոնից նույն օրը վերադարձանք Կլերֆոնտեն եւ երեք օր մարզվելուց հետո հուլիսի 17-ին գնացինք մեկնեցինք Վալանս։ Վեց ժամվա ուղեւորությունից հետո հենց նույն օրը հանդիպեցինք «Վալանս» թիմի հետ, հանգստանալու համար ունենալով ընդամենը երեք ժամ։ «Վալանսը» հանդես է գալիս երկրորդ դիվիզիոնում, սակայն մտադիր է առաջին դիվիզիոնի (բարձրագույն խումբ) ուղեգիր ձեռք բերել, որի համար վեց նոր եւ ուժեղ խաղացողներ է հրավիրել թիմ։ Չնայած այս անգամ էլ մենք բացեցինք հաշիվը, սակայն հինգ րոպեում երկու գնդակ բաց թողեցինք եւ զիջեցինք 1-3 հաշվով։ Ժնեւից Վալանս էր եկել «Ազգ» թերթի արտասահմանյան հոդվածագիրներից մեկը՝ Հակոբ Ակոպյանը, որը նաեւ մեր ակումբի վարչության անդամն է։ Նա իր դժգոհությունն արտահայտեց, որ Հայաստանից որեւէ պաշտոնական ներկայացուցիչ չէր ժամանել Շվեյցարիա բանակցելու ՈՒԵՖԱ-ի ղեկավարների հետ, սպալ որոշման կապակցությամբ, որտեսզի իրենք էլ կարողանային օգտակար լինել գործին։ Ակոպյանը հետաքրքիր դեպք պատմեց, որ Ժնեւում խանութ մտան երկու ազերներ ու տեսնելով պատին փակցված «Արարատի» նկարը, հուզս զարմանալով հարցրին, թե ինչն ի՞նչ կապ ունի այդ թիմի հետ։ Պարզվեց, որ անծանոթ այցելուները Ադրբեջանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ներկայացուցիչներն էին, որ եկել էին մեւ իրենց հարաբերությունները պարզելու ՈՒԵՖԱ-ի հետ։

Բանիցը վարում է ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐ

digitised by A.R.A.R.@

Ղազախստան

ՆԱԶԱՐԲԱԵՎԸ ԿՈՉ Է ԱՆՈՒՄ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼ ԵԼՑԻՆԻՆ

Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաևը գտնում է, որ այժմյան Ռուսաստանում իշխանության վերին օղակներում ի հայտ եկած անհամաձայնությունը չի խանգարում երկրի ղեկավարության նախաձեռնած ժողովրդավարական տնտեսական բարեփոխումների [illegible] անցկացմանը: «Այն պայքարում է Ռուսաստանի դիրքերը ազգային մակարդակով, չի խանգարում ներդրողների գործունեությանը: Ուստի, որպես Ռուսաստանի հարևան բարեկամական պետություն, մենք դեմ ենք Ռուսաստանում իշխանության թուլացմանը: Ընդհակառակը, մենք կողմնակից ենք, որ լիովին նախատեսված բարեփոխումները կենսագործվեն առավել արագորեն», ընդգծեց Նազարբաևը չորեքշաբթի օրը «Օստանկինո» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում: Նախագահի կարծիքով, Ռուսաստանի իրադրությունն ազդում է Ղազախստանի վրա: Նախագահն ընդգծեց, որ անձամբ ինքը բարեկամական հարաբերություններ ունի Բորիս Ելցինի հետ: Նազարբաևը հիշեցրեց, որ Ռուսաստանի Դաշնության հանրաքվեի նախօրեին ԱՊՀ բոլոր նախագահներին առաջարկել էր ապրիլի 16-ին Մինսկում հավաքվել և բացահայտ աջակցություն հայտնել Ելցինին:

Ղազախստանի ղեկավարը հայտարարեց, որ ներկա պայմաններում ինքը կրկին վճռականորեն արտահայտվում է Բորիս Ելցինի և Ռուսաստանի ժողովրդավարացման նպատակով նրա կատարած աշխատանքի օգտին: Նա բոլոր ռուսաստանցիներին, Ռուսաստանի իշխանության բոլոր ճյուղերին կոչ արեց անչափ ծանր այս ժամանակներում միավորվել օրինական կարգով ընտրված նախագահի և կառավարության շուրջը:

Նազարբաևի խոսքերով, Ղազախստանը հավանություն է տալիս միավորման բոլոր նախաձեռնություններին: «Ղազախստանը միշտ կլինի այն պետությունների հետ, որոնք կուզենան բնականոն տնտեսական դաշինք, միջբանկային դաշինք, պաշտպանական և մաքսային միասնական տարածք: Հանուն դրա մենք պատրաստ ենք պայմանագրային համաձայնությունների դիմել ԱՊՀ մյուս պետությունների հետ, որոնք դա կուզենան», ընդգծեց նա:

«Ոմանք փորձում են սեպ խրել Ղազախստանի և Ռուսաստանի, իմ և Բորիս Ելցինի միջև: Կարծում եմ, դա նրանց չի հաջողվի: Երկու ժողովուրդների շահերը, մեր զավակների ու թոռների ապագան մեզ պետք է հուշեն, որ Ռուսաստանն ու Ղազախստանը, ռուս և ղազախ ժողովուրդները միշտ պետք է միասին լինեն», հայտարարեց Նազարբաևը: **ԻՖ**

Դեսից Մամուլ

Ռուս ժողովրդի համբերությունն անսահման է

Ռուսաստանի լրատվության միջոցները հուլիսի 27-ին լայնորեն մեկնաբանեցին Ռուսաստանի նախագահի հրամանագիրը «Ռուսաստանի պետության դրամական համակարգի բնականոն գործունեության ապահովման մասին», հաղորդեցին Ռուսաստանի ընդհանուր իրադրության մասին, որն ստեղծվել էր հին դրամանիշերը փոխելու կենտրոնական բանկի որոշումից հետո:

«Ֆրանկֆուրտեր Ալգեմայնե» թերթը գրում է. «Ռուս ժողովրդի համբերությունը հիրավի անսահման է, սակայն այն կարող է հասնել այն պահին, երբ փորձում են խլել ներքնակի տակից նրա աղքատիկ դրամական պաշարները: Անկախ այն բանից, արդարացված էր արդյոք Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի վերջին քայլը տնտեսագիտական տեսակետից, դրա ավարտը կանխատեսելի էր: Նախագահ Բորիս Ելցինը խնկամիտ [illegible] քանեց, փոխելով բանկի վճիռը»:

Միաժամանակ ուժեղանում են այն կասկածները, թե ազգային հայրենասիրական անհաշտ ընդդիմությունը մտադիր է ուղղակի օգտագործել Ռուսաստանի նախագահի դեմ մղվող պայքարում, Ելցինի դեմ հարձակում սկսելու նպատակով: Մի կողմից, կենտրոնական բանկը ենթարկվում է ոչ թե նախագահին, այլ բարեփոխումների նկատմամբ թշնաբար տրամադրված Ռուսաստանի խորհրդարանին: Մյուս կողմից, բանկն այդ որոշումն ընդունեց Մոսկվայում նախագահի բացակայության պայմաններում, չհայտնելով Ռուսաստանի ֆինանսների նախարարին: Եվ ժողովուրդը ուրախությամբ ընդունեց արձակուրդից վաղաժամկետ վերադարձած Բորիս Ելցինի հրամանագիրը փոխանակվող դրամի ժամկետների ու քանակի վերանայման վերաբերյալ: Մյուս կողմից, Ռուսաստանը ամբողջ աշխարհի առջև խայտառակեց իրեն նախնառաջ այն պատճառով, որ մեկ անգամ ևս ապացուցվեց, որ Մոսկվայում այժմ իշխանությունը կազմալուծված է, և աջ ձեռքը չգիտի, թե ինչ է անում ձախը»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

Հեռախոսներ
252463, 254758, 584545

Հայտարարություն

Կազմակերպությունը վաճառում է խանութներին և հիմնարկ-ձեռնարկություններին ուկրաինական արտադրության կարամել՝ 7 տեսակի:
Արժեքը 30% ցուցակայինից ցածր:
Նվազագույն խմբաքանակը՝ 500 կգ:

Հեռախոսներ՝
56-12-11, 56-31-69
ժամը 10-18-ը

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՎԱՃԱՌՔԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԵԾ ԿՈՐՈՒՍՏ:

ՄԵՆՔ ԱՇԽԱՏՈՒՄ ԵՆՔ ՆՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՈՎ ԹԱՆԿ Է ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԺԱՄԱՆԱԿԸ:

«Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 726, 722, 715 սեն., հեռ. 565343, 522904, 585104

NICA
INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ Ինվեստիցիոն Ընկերությունը Ձեզ համար անխախտելի հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում և մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական և առևտրական գործունեության:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.

- ամենացածր գներով գնել ապրանքներ
- մոտ ժամանակում լուծել էներգետիկական պրոբլեմը Ձեր բնակարանում
- ընկերության նպաստավորված գործունեության շնորհիվ երկնապատկել Ձեր կապիտալը:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.

դոլլարով ավանդների դեմ

4 ամիս 70 %
6 ամիս 120 %
12 ամիս 330 %

Տարադրամային ավանդների դեմ

50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ, ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն. Երևան, Սայաթ-Նովա 7 (օպերայի դիմաց) Հեռ. 56-79-46

ԼՈՒՅՍ-90 ԳՐԱՎԱՏՈՒՆ

Տրվում է US դոլլար օրական 0,5 % ամիսը 15 %

Գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ, օրական 1 %:
Գրավատունը գրավ է վերցնում ոսկյա իրեր և տարադրամ:
Ընդունվում են նաև ավանդներ կազմակերպություններից և անհատ մարդկանցից, հետևյալ տոկոսներով՝

I եռամյա ավանդի դեմ̀ ...	15 % ամսական,
որը ժամկետի վերջում կկազմի ...	50 %
II վեցամսյա ավանդի դեմ̀ ...	20 % ամսական,
որը ժամկետի վերջում կկազմի ...	120 %
III տարեկան ավանդի դեմ̀ ...	25 % ամսական,
որը ժամկետի վերջում կկազմի ...	380 %

ԳՐԱՎԱՏՈՒՆԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄ Է ԻՐ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԳՆՈՒՄ ԵՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է ՈՍԿԻ, ԿԱՆԽԻԿ ԴՐԱՄՈՎ

ԴԻՄԵԼ 77-79-40 ՀԵՌ.

ԳՐԱՎԱՏՈՒՆԸ ԱՇԽԱՏՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ, ԺԱՄԸ 11-16-Ը, ԲԱՑԱՌՈՒԹՅԱՄԲ ՕՐԸ ԿԻՐԱԿԻ

Լուրերի Հոսք

Ավիացիոն գունդը դուրս բերվեց Կուրիլներից

Կուրիլներում կայանված ռազմաօդային ուժերի նոր ստորաբաժանում տեղափոխել չի նախատեսվում, հայտարարեց Դաշնակցային Ռուսաստանի ռազմաօդային ուժերի 11-րդ բանակի հրամանատար Ալբերտ Ամիշենկովը: Ինչպես հինգշաբթի օրը հաղորդեց «Դալնեվոստոչնայա» հեռուստառադիոընկերությունը, գեներալ-լեյտենանտն այդ ձևով է պատասխանել այն հարցերին, որոնք կապված են Կուրիլների Իտուրուպ կղզու «Բուրեվեստնիկ» օդանավակայանից ռուսական ՄԻԳ-23 ռազմաօդանավերի կործանիչ գնդի դուրսբերման ավարտի հետ: **ԻՖ**

Շարքայինին 150 հազար աշխատավարձ

Առաջին 7 կամավորները Սիբիրից հուլիսի 28-ին մեկնել են Տաջիկստան 201-րդ դիվիզիայում պայմանագրային ծառայության: Այն պահպանում է տաջիկ-աֆղանական սահմանը: Շարքայինը կստանա 140-150 հազար, սերժանտը՝ մոտ 200 հազար ռուբլի ամսական: Այդ մասին է հաղորդել Տյումենի ռադիոն: **Սնարք**

Նոր նշանակում

Նախագահ Բորիս Ելցինը Ռուսաստանի անվտանգության նախարարի առաջին տեղակալ Ն. Գոլուշկոյին նշանակել է նախարարի պաշտոնակատար: **Սնարք-ՌԻԱ**

Ծանուցագիր Միխայիլ Գորբաչովին

Միխայիլ Գորբաչովին Բայրոյթ (Բավարիա) կատարած այցի ժամանակ հանձնվել է Բեռլինի դատարանի ծանուցագիրը որպես վկա մասնակցելու Գերմանիայի Դեմոկրատական Հանրապետության նախկին ղեկավարների դատավարությանը, որոնք մեղադրվում են ԳԴՀ-ից ԳՖՀ փախստականների սպանությանն օժանդակելու մեջ բեռլինյան պատի մոտ: Գորբաչովին, ըստ երևույթին, կտրվեն հարցեր, կապված ԽՍՀՄ և գերմանական սոցիալիստական կուսակցության կապի հետ: **Սնարք-ՌԻԱ**

Ղրղզական ստորաբաժանումը Տաջիկստանում

Ղրղզական սահմանապահ ստորաբաժանումը, բաղկացած 250 սահմանապահներից, հինգշաբթի ստանձնել է տաջիկ-աֆղանական սահմանի Լեռնային Բադախշանի սահմանահատվածի պաշտպանությունը: Ղրղզական սահմանապահները իրենց ծառայությունը կանցկացնեն Իշկամի սահմանապահ ջոկատի 6 ուղեկալներում: Ղրղզստանի Պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահի տեղակալ Մոլդոբաևը հաղորդել է ԻՖ-ին, որ ստորաբաժանումը համալրվել է բացառապես կամավորներով: Ստորաբաժանումում ծառայության ժամկետը 6 ամիս է: **ԻՖ**

Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային ծառայութիւն
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւաւորումն եւ համակարգչային էջադրումը՝ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@